Published and distributed under Permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917 on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President
A. S. Burleson.
POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2403

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA"
Published by the Lithuanian National League of America.
K. J. PAULAUSKAS
Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.50
To Foreign Countries $3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

5 CENTAI

No. 3 — So. Boston, Mass., Sausio (January) 18 d., 1923m. — Metai X

Lietuviai Užėmė Klaipėdą

M. SIMONAITIS KLAIPĖDOS PREZIDENTAS.

Gandai, kad Nukauta 160 Imant Klaipėdą

PRANCUZAI IR ANGLAI SIUNČIA KARĖS LAIVUS.

Lietuva Šelps Klaipėdiečius

LENKAI NEIŠDRĮSTA KIŠTIS Į KLAIPĖDĄ.

WASHINGTON, (L. I. B.). Šiandien, sausio 10 d. rytą visame Klaipėdos krašte įvyko vietinis sukilimas. Vyriausias Klaipėdos Krašto Gelbėjimo pasiskelbė krašto valdžia. Sukilimas eina obalsiais "Šalin Freistatas." Prisijungimas prie Lietuvos. ELTA.

WASHINGTON, Sausio 11 d. Lietuvos valdžia instruktavo Lietuvos Atstovybę sekamai: "Kleipėdos sukilimas yra vietinių žmonių sukilimas prieš direktoriją prisijungimui prie Lietuvos. Lietuvos kariuomenė nei reguliarė nei nereguliarė nėra peržengusi sienos ir Lietuvos vyriausybė griebėsi energingų priemonių, kad atskiri laisvanoriai neperžengtų sienos. Griežtai dementuokit neteisingas žinias. Galvanauskas." L. I. B.

WASHINGTON, D. C. (L. I. B.), Sausio mėn. 12 d. Šiandien Lietuvos atstovybė yra gavusi nuo Eltos sekamą kablegramą:

"Prancuzų ir anglų atstovai protestavo dėl Lietuvos partizanų veržimosi Klaipėdon ir prašo suvartoti savo įtaką, kad nebutų ekscesų prieš asmenis ir turtą. Lietuvos vyriausybė atsakė, kad ji supranta lietuvių patriotų veržimosi pagalbon, nes nenormalė padėtis Klaipėdos krašte yra tikrai nepakenčiama visais atžvilgiais, tačiau ji negali briautis į ne jos suverenitete esančio krašto tvarką ir griebėsi visų priemonių apsaugoti sieną nuo perėjimų. Kol kas vyriausybė nemato priežasties to nusistatymo atmainymui. Ministeris Pirmininkas pareiškė spaudai, jog Lietuva betgi negalės buti indiferenti jei bus griebtasi ginklo prieš lietuvių daugumos norą sudaryti Klaipėdos krašte organus atitinkančius gyventojų daugumos interesams ir tautiniams siekiams. Klaipėdoje Prancuzai mano gintis ginklu. Sukilėliai supa miestą; mieste bruzdėjimas. Liet. Inf. Biuras.

LIETUVIAI UŽĖMĖ KLAIPĖDĄ.

LONDONAS, sausio 15 d. Lietuviai užėmė Klaipėdos miestą ir nuginklavo prancuzų kareivius. Sukilėliai, kurie išsyk buvo reikalavę prijungimo Klaipėdos krašto prie Lietuvos, dabar butų patenkinti, jei vokiečių direktoriatas, kurs dabar valdo Klaipėdą, butų prašalintas.

Ši žinia drauge priduria, kad pačios Klaipėdos gyventojai didžiumoje yra vokiečiai, bet priemiesčiuose yra didžiuma lietuvių.

Iš pačios dienos telegrama iš Copenhagen skelbia, kad lietuvių sukilėliai įėjo į Klaipėdos neutralę zoną ir nusiuntė alijantų kontrolės komisijai notą su pareiškimu, kad sukilimas yra vien tik prieš vokiečius ir prašė prancuzų, kad susilaikytų nuo karės žygių. Lietuviai žadėję apsaugojimą Klaipėdos gyventojų ir alijantų viršininkų. Generolas Simonaitis, sukilėlių vadas, pasiskelbė "galva Klaipėdos valdžios."

LIETUVIAI ĮSIVERŽIA Į VOKIETIJĄ.

BERLYNAS, sausio 10 d. Local Anzeiger šiandie paskelbė, buk du regimentai Lietuvos kareivių veržiasi per rubežių, kad užimti Klaipėdą. Daug parubežės gyventojų eina drauge su kareiviais. (Šita žinia pirmiausia pasirodė Amerikos spaudoje, bet ji nėra teisinga, nes ne Lietuvos kariuomenė skverbiasi į Klaipėdą, tik patys Klaipėdos krašto gyventojai sukilo, nenorėdami patekti po vokiečiais, lenkais ar kuo kitu.—Red.)

KELI UŽMUŠTI UŽIMANT KLAIPĖDĄ.

BERLYNAS. Šiandien lietuvių sukilėliai užėmė Klaipėdą, nuginkluodami saujalę francuzų sargybos, sako pranešimas telefonu iš Karaliaučiaus. Manoma, kad yra užmušti keli žmonės.

VOKIEČIAI IR PRANCUZAI PRIEŠINASI LIETUVIAMS.

COPENHAGEN, sausio 12 d. Telegramos iš Klaipėdos praneša, kad alijantų komisionierius apšaukė karės stovį ir kad "Komitetas Gelbėti Mažajai Lietuvai" paskyrė M. Simonaitį prezidentu Klaipėdos krašto.

PARYŽIUS, sausio 12 d. Prancuzų ir Anglijos valdžios rengiasi siųsti karės laivus į Klaipėdą. Prancuzų ofiso telegramos šiandien praneša,, kad lietuvių nereguliariai kareiviai, pradžioje sąvaitės perėjusieji rubežių, prisiartino prie Klaipėdos ir šaudosi su vokiečių sargyba. Klaipėda neturi kitokio apsaugojimo, kaip tik porą šimtų prancūzų kareivių, dalies batalijono, atsiųsto čion 1919 m. taikos derybų laiku.

Pranzucija ir Anglija išsiuntė diplomatinį protestą Lietuvos valdžiai Kaune. Atsakymas atėjo, kad Lietuva visokiais budais stengsis neperleisti laisvanorių per rubežių.

NAUJA VALDŽIA KLAIPĖDOJ.

BERLYNAS, sausio 14 d. Telegrama iš Heidekrugo, į pietvakarius nuo Klaipėdos, skelbia, kad sukilėliai sutvėrė Klaipėdoje naują valdžią su M. Simonaičiu kaipo prezidentas. Simonaitis prašė alijantų komisionierių ištraukti francuzų kareivius.

PARYŽIUS, sausio 14 d. Prancuzų kruizeris "Voltaire" iš siųstas iš Brest'o į Klaipėdą. Pirmiau buvo išsiųsti du torpedinių laivų naikintojai.

NUKAUTA 160.

RYGA, sausio 14 d. Londono "Daily News" sako, kad sukilėliai apsupo Klaipėdą ir prancuzų kareiviai ėmė į juos šaudyti, užmušdami 160. (Šita žinia matomai yra neteisinga.)

LIEPOJUS, sausio 14 d. Telegrama iš Klaipėdos skelbia, buk šeštadienį lietuviai šaudė prancuzus, užimančius miestą. Kovoje žuvo 80 žmonių, daugiausia iš lietuvių pusės. (Šita žinia turbut yra neteisinga.—Red.).

Klaipėda yra apsuptas kanalu, ant kurio trys tiltai buvo pakelti, kad neįleidus lietuvių kareivių į miestą, ginamą 200 prancuzų. Pirmu kartu prancuzai kovoja šalia vokiečių. Lietuviai sukilėliai nukapojo telegrafų vielas, ir miestas yra visiškai atkirstas, be jokio susinešimo su svietu. (Lietuviai vėliau paėmė miestą ir jame pilna ramybė.—Red.)

RUSAI PALENKIJOJE.

Rusai mobilizuojasi prie Lenkijos, ir jei tik lenkai gelbės prancuzams prieš Vokietiją, žada klupti Lenkiją.

Prancuzai užėmė visą anglies sritį Ruhr'e. Riaušėse nušovė vieną vokietį.

A. L. T. SANDAROS

IX SEIMAS!

1923 Sausio-January 25, 26 ir 27 Dienose.

LIETUVIŲ MOKSLO DRAUGIJOS SVETAINĖJ,

142 Orr Street, Pittsburgh, Pa.

Šis musų organizacijos IX Seimas bus tuomi svarbus, kad jame bus rišami svarbus klausimai jau daug tvirčiau išbujojusios musų organizacijos. Taipgi jis bus svarbus ir tuomi, kad bus vakaruose, kur bus proga į jį suvažiuoti vakarų Sandariečiams. Tad visos kuopos rengkitės į Seimą! Rinkite ir siųskite atstovus bei naudingus įnešimus. Tegul nebuna nė vienos kuopos, kuri neprisiųstų atstovo. Tegul elieka nė vieno Sandariečio, kuris nepasveikintų Seimą, pridėdamas ir auką, nes šis Seimas turi galutinai baigti skolų išmokėjimą.

SEIMO VAKARŲ PROGRAMAS

Seimas prasidės ketverge, sausio 25 d. išryto. Vakare bus draugiška vakarienė delegatams susipažinti su Pittsburgiečiais. Pėtnyčios vakare bus koncertas ir teatras, kuriuos atliks Birutės choras po J. L. Senuolio vadovyste. Subatos vakare prakalbos. Viskas bus L. M. D. Svetainėje.

Todėl, Sandariečiai, į darbą! Rengkimės taip, kad atėjus laikui galėtume atlikt tokį darbą, kad but nauda čia tarpe Amerikos lietuvių ir mus tėvynei Lietuvai.

KELRODIS.

Atstovams atvažiavus ant Pennsylvanijos stoties geriausia apsistoti **Fort Pitt Hotel**, kuris randasi palei stotį. Gi.atvažiavimui į Seimo vietą, tai nuo minėtos stoties reikia imti karus N. 75, 76 arba 79, nes tie gatvekariai atveža prie Moultrie St. arba 2200 5-th Ave., nes L. M. D. Svetainė randasi ant Moultrie St. ir kampo mažo strituko, kuris vadinas Orr St.

Visos kuopos bei pavieniai Sandariečiai Seimui pasveikinimus siųsdami adresuokite:

SANDARA CONVENTION
142 Orr Street, Pittsburgh, Pa.

Seimo Rengimo Komisija:

1. Juozas Virbickas,
2. Ed. Paurazas,
3. Pran. Pikšris,
4. Jonas Kuizinas,
5. Vincas Plaušinis,
6. Jonas Grigaliunas,
7. Ant. Rusinas.

LIETUVOS ŽINIOS

KREDITO DRAUGIJA.

PILVIŠKIAI. Keletas metų Pilviškiuose gyvuoja neblogai kredito draugija. Įvedus Lietuvoj litus, kaip daug kam, taip ir Pilviškių draugijos kredito valdybos sumišo galvos. 12—XI šaukiamas buvo vadinamasis visuotinas susirinkimas. Draugijos nariams apie tai nieko nebuvo pranešta. Draugija turi 400 narių. Visuotinam susirinkime dalyvavo 60—70 narių, ir jis pripažintas teisėtu. Iki tai dienai priėmė indėlius ir išdavinėjo paskolas, taip pat ir nuo skolininkų priiminėjo auksinais, o nuo tos dienos susirinkimo nutarta visas operacijas atlikti litais. Indėlininkams pripažinta atmokėti litais, skaitant litas —175 auks. (nes matomai susirinkime dalyvavo dauguma indėlininkai). Nuo skolintojų iš kasos pinigų valdybai patarta laikytis tokios proporcijos, kad padengtų tuos nuostolius, kurių litų atsiradimo laikotarpiu turėta, priimdinėjant auksinais. Valdyba sumanė geriausią budą imti nuo pasiskolinusių einant dolerio kursu kuomet buvo skolinta. Tuo budu iš 1921 metų išeina kas 20 auks. 1 litas, už 1922 m. gegužės mėn. 27 auks. už litą ir tt. Pasiskolinusieji iš draugijos nepatenkinti. Dabar jie protestuoja ir šaukiamas antras draugijos susirinkimas.

GIRTUOKLIAVIMAS.

PASVALYS. Čia pastebėta, jog sustiprėjo girtuokliavimas. Girtuokliauja darbininkai ir amatninkai, lygiai su tais vargdieniais ir kai kurie musų milicininkai, negana, kad nežiuri tvarkos, nevaldo girtuoklių, bet dar pats padeda jiems naktimis daužytis palangėmis ir žmones gąsdinti.

Š. m. gruodžio m. iš 1-mos į 2-rą dieną naktį apie 2 valandą vienas milicininkas pasigėręs su savo draugais pradėjo po miestą belstis palangėmis ir prašyti alaus, taip pat atėjo ir pas mane, sustojo prie lango, ėmė belstis ir prašyti leisti į vidų ir duoti alaus; aš atsiprašiau neturįs ir jie nuėjo sau toliau. Taip dažnai atsitinka. P. Sivickas.

PADĖKA.

Gerbiamai "Sandaros" Redakcijai.

Malonėkite neatsisakyti patalpinti šiuos padėkos žodžius savo gerbiamojo laikraščio skiltyse.

Kaip tik spaudoje tapo pagarsinta, kad kaipo "Lietuvos Ukininko" redaktorė, tapau patraukta teisman ir pirmaja instancija nuteista, iš visų Amerikos kampų per laikraščius ir laiškus pasipylė užuojautos išreiškimus ir aukas tariamajai pabaudai apmokėti. Giliai budama sujudinta tokios simpatijos apsireiškimu, džiaugiausi, kad tiek daug tautiečių vienodai su mumis galvoja, gyvai atjausdama skriaudą moka teisingai apvertinti kur gludi šaknis to pikčio, kurį mums visiems reikia rauti.

Dar sykį dėkodama
lieku su pagarba
F. Bortkevičienė.

Neįstengdama visiems laiškais atsakyti, prašau visus prijaučiančius laikraščius perspaudinti.

15. XII. 1922.
Kaunas.

MAŽOJI LIETUVA.

Su apsilankymu gerb. Antano Ivaškevičiaus pasirodė naujas gyvumas tautiniame darbe Maž. Lietuvos gyvenime. Visuose kraštuose tartum degtuku uždegė lietuvius. Jam paraginus susitvėrė gruodžio 19 d. 1922 m. Klaipėdos Centralinis Komitetas iš vietinių veikėjų. Šitas liko sekančiai užvardytas: **"Mažosios Lietuvos Gelbėjimo Komitetas."** Vyriausis jo uždavinys yra: veikti į Klaipėdos krašto gyventojus, kad Klaipėdos kraštas per galutinį arba provizorinį "Freistatą" nepatektų lenkų vergijon. Centralinio Komiteto vieta yra Klaipėda, jis susideda iš 5 asmenų, savo tikslą atsiekti visuose Klaipėdos krašto centruose įsteigia savo skyrius.

Minėtas Komitetas užėmė tuojau savo darbą ir sušaukė gruodžio 20 d. Šilutėje susirinkimą. Jame dalyvavo keli tukstančiai lietuvių iš apylinkio. Gerb. A. Ivaškevičius pasakė karštą kalbą į susirinkusius. Jis apibudino Amerikos lietuvių gyvenimą ir pabrėžė, kad lietuviai tiktai per darbą išsikovojo pripažinimą kitataučių. Jis nurodė ir skatino taipojau ir lietuvius Mažojoje Lietuvoje gyvenančius, kad taipojau tvertųsi už darbo nieko nelaukdami ir pareikalautų pripažinimo savo teisių. Toliau gerb. svečias pranešė kiek Amerikos lietuviai pasidarbavo už Lietuvos nepriklausomybę, kiek jie sušelpė savo centais Lietuvos valdžią. Kokią įtaką jie darė į Amerikos valdžią, idant toji pripažintų Lietuvą kaipo nepriklausomą valstybę. Tiktai ačiu Amerikos lietuviams, kurie taip karštai darbavos už savo brangią tėvynę, toji susilaukė brangios laisvės. Amerikos lietuvių širdys kraujuose verda, kad jie gavo išgirsti, kad jų broliai Maž. Lietuvoje nenori dėties prie Didž. Lietuvos, kad jie veikiau linksta už kokį "freistatą", kurio galutinis siekis turbut jiems nėra aiškus, nesa šiaip jie negalėtų tam pritarti. Jis plačiai išaiškino, kad už to "freistato" pasislėpę lenkai tyko praryti ir tą Maž. Lietuvos dalelę, kaip jau savo laiku Vilnių su jo kraštu užgrobė. Lenkams užgrobus Maž. Lietuvą, pasisektų jiems su laiku ir Didž. Lietuvą pavergti, ir tokiu budu lietuviams čionai nesikenčiant atkreipti tą didį pavojų nuo Lietuvos, jie bus istorijos kartuntą kaltinami ir pasmerkti už tėvynės pražudymą. Todėlei priėjo aukščiausis laikas tvertisi už darbo ir nukreipti nuo bendros tėvynės tą didį pavojų. Amerikos lietuviai, jis gali pilnai patikrinti, išties savo pagelbos ranką toj sunkioj kovoj ir savo broliams Maž. Lietuvoje, kad jie tiktai prisižada glaustis prie Didžiosios Lietuvos. Jis apgaili jų sunkų materialį padėjimą, kuris įvyko per nusmukimą vokiečių markės vertybės, bet kuomet su Lietuva susiglaudus priims litų valiutą, tuomet išeis iš to kėblaus padėjimo.

Visi susirinkusieji jam garsingai pritarė ir priėmė sekančią rezoliuciją: Klaipėdos krašto šilutės apskričio lietuviai susirinkę š. m. 19 d. "Germanijos" svetainėje skaitlingame susirinkime griežtai protestuoja prieš pastangas su "Freistato" pagelba atiduoti Klaipėdos kraštą lenkų globai. Susirinkimas reikalauja, kad Klaipėdos kraštą valdytų patys lietuviai.

Po šito susirinkimo įvyko daugelio vietose Klaipėdos krašte panašųs susirinkimai, ir kiekviename liko išneštos rezoliucijos, kurių turinys dvejuose punktuose vienodas, butent, 1) visur žmonės protestuoja prieš "Freistatą" ir 2) nori dėtis po tam atsakančiomis sąlygomis prie Lietuvos.

Sulyg pastarųjų įvykių reikia dar paminėti, kad čionai valdantis Francuzų vyriausis komisaras Petesne uždraudė gerb. p. A. Ivaškevičiui viešuose susirinkimuose kalbėti.

Apie kitus šių dienų įvykius pranešiu vėliau. Vytenas.

A.L.T.S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ĮSTOJO Į A. L. T. SANDARĄ.

Prie 7 kp., So. Boston, Mass.:
Jurgis Alasevičius,
Stasys Arlauskas.
Prie 36 kp., Pittsburgh, Pa.:
Antanas Zoleris,
Simonas Kromas,
Baltras Mazaitis,
Kazys Norbutas,
Liud. Marozavičia,
Povilas Juodgudis,
Pranas Gedrimas,
Pranas Rauktis.

KUOPŲ VIRŠININKAMS.

Pasibaigus 1922 m., visos kuopos perrinko naujas valdybas šiems metams. Kaikurios kuopos arba jų naujos valdybos jau pridavė Centrui savo antrašus, su kuriais centras turės vesti korespondenciją per šiuos metus, gi dar yra kuopų, kurios nieko mums nepranešė ir tokiu budu nežinome, ar susirašinėjimas bus su tais pačiais, ar su naujais. Tad prašau kuopų naujų valdybų į tai atkreipti domę, ir kurie per šiuos metus vesite visą korespondenciją su Sandaros Centru, priduokite savo antrašą. Taipgi visos kuopos šiais metais laikykite reguliarius susirinkimus kas mėnesį, susirinkimus laikas nuo laiko skelbkite organe, kad visi nariai žinotų atsilankyti ir užsimokėti mokesčius. Praleidus Sandaros Seimą kada nauja Centro Valdyba pradės veikimą, beabejo, kad kas mėnuo bus vedama korespondencija su kuopomis, tokiu budu kuopų susirinkimai bus reikalingi kas mėnuo. Taipgi prašau labai visų Sandariečių, kurie tik išgalite, užsimokėkite mėnesinius mokesčius išanksto už visus šiuos metus arba bent už pusę metų. Jei visi Sandariečiai tą parys, tai sekretoriaus darbas ant pusės susimažįs ir liuosesnio laiko valandą galės sunaudoti kitam organizacijos darbui.

K. J. PAULAUSKAS,
Sandaros Sekr.-Adm.

CONNECTICUT APSKRIČIO SANDARIEČIAMS.

Gerbiami broliai ir sesutės! prabėgo keletas mėnesių nuo musų metinio susivažiavimo ir apkalbėjimo musų organizacijos reikalų. Turim įvairių sumanymų, ir mes apkalbėjom, ir pritarėm kai-kuriems svarbiems darbams, o labiausia skleidimui tarp žmonių apšvietos ir rengt prakalbas pasitaikius progai. Tai dabar toji proga taip ir pasitaikė. Turim rengtis prie tų prakalbų su visomis spėkomis, nes tai musų šventa priedermė, turim dirbt kiek katras išgalim ir stokim petys į petį ir nepraleiskim tos brangios progos, kuri bus: kalbėtojas A. L. T. Sandaros vice-pirmininkas Nadas Rastenis iš So. Bostono, Mass., pasiuntinėjo laiškus visoms kuopoms su nurodyta diena, kurią katroj kolionijoj prakalba įvyks. Gavę paraginimus tuo paimkit svetaines ir duokit į spaudą apgarsinimus, kad galėtumėt plačiai apsigarsint. Tuo pačiu laiku turim nepamiršt musų brangios organizacijos — parinkt aukų. Tą darbą turim atlikt visoj Conn. valstijoj ir tuo pačiu laiku galim prirašyti naujų narių prie Sandaros. Čionai telpa prakalbų paskirtos dienos kolionijoms:

Vasario 17 d. subatos vakare Union City;

Vasario 18 d. nedėlioj po pietų Waterburyj;

Vasario 18 d. nedėlios vakare New Britain;

Vasario 24 d. subatos vakare Ansonia, Conn.;

Vasario 25 d. nedėlioj po pietų Bridgeport;

Vasario 25 d. nedėlios vakare New Haven;

Kovo 3 d. subatos vakare Thompsonville;

Kovo 4 d. nedėlioj po pietų Bristol;

Kovo 4 d. nedėlios vakare Hartford.

Tai tamstos visi prie darbo. Visi Sandariečiai, ir Sandarietės žengkim pirmyn, nes mes matom iš laikraščių, kad musų Lietuva šaukias pagelbos. Už jurių anie tegu kovoja už laisvę ir nepriklausomybę, prieš kunigus ir jų zakristijonus su dvarponiais, o musų šventa pareiga, Sandariečiai, yra rinkti aukas į Lietuvą Politiniam Iždui, kad galėtume mes jems padėt kovą su jezuitais.

Jusų A. L. T. Sandaros Conn. Apskr. rašt. F. J. Vilkas,

Iš A.L.T.S. Kp. Veikimo.

MONTELLO, MASS.

Iš Sandariečių Veikimo.

Sausio 7 d. 1923 m. pirmas Sandariečių susirinkimas įvyko šiais metais ir pirmą kartą savo svetainėje 729 North Montello St. Sandariečiai jautės smagiai ir elgėsi labai mandagiai, pagerbia vieni kitus ir tariasi kaip palaikyti savo kambarį švariai. Nutarė dėti visas pastangas sustiprinimui savo kuopos, nes dabar Sandariečiai turi savo nusamdytą gana didelį ir gražų kambarį, kuris bus atdaras kiekvieną vakarą gražiai žaisti, visako doro lavintis ir tt. Nutarta lietuvių jaunuomenei lavinties dailėj duoti kambarį dovanai.

Gerbiami Sandariečiai malonėkit įsitėmyti šį nutarimą: kas mėnuo pirmą pėtnyčią 7 valandą vakare Sandariečių kambaryj bus susirinkimai. Nepamirškite per mėnesį laiko po vieną naują narį atsivesti. Dabar yra gera proga Sandariečiams organizuoties ir platinti Sandaros idėjas.

24 kuopos korespondentas
A. Vaitkus.

WORCESTER, MASS.

Worcesteriečių atydai.

Worcesterio draugai, Sandariečiai, štai jau mes senus metus praleidome ir sulaukėme naujų 1923-čių metų.

Argi nieko nesukrusim prie aktyviškesnio darbo? Brangus draugai! kaikurių iš musų yra užvilktos mokestys, bet "Sandara" dar lanko jusų namus.

Ir semiat iš jos mokslą ir žinutes iš viso pasaulio. Ir aš žinau, kad sunku atsiskirti nuo "Sandaros." Taigi, gerb. Worcesterio Sandariečiai, kaip tik ir yra proga dabar užsimokėti užvilktas mokestis, ateinant į susirinkimą. Susirinkimai yra antrą nedėlią kiekvieno mėnesio, Aušrelės kambaryje 10:30 val. ryte, 93 Green St. Arba jeigu jau patys negalite ateiti, tai įduokit per kitus savo pažįstamus, ar valdybos nariams priduokite — bile užsimokėsite, nes, gerb., žinote, turėsime sulaikyti siuntę organą "Sandarą".

Dabar, pradedant naujus metus, turime pradėti ką nors veikti ir veikti organizacijos ir savo labui. Taigi ir aš prašau nuo savęs ir nuo visos valdybos: kurių užvilktos mokestys, malonėkite užsimokėti ir dar prirašykit po naują narį, tuomet pagelbėsim organizacijai ir sau, nes tuomet "Sandara" nesiskirs su mumis, ir mes galėsim mokintis iš to šaltinio, tai yra "Sandaros" organo, ir mes pradėsim dirbti visi bendrai, o vaisius užtikrintas.

Fin. rašt. J. J. Krasnickas.

PITTSBURGH, PA.

A. L. T. Sandaros 36-tos kuopos metinis mitingas buvo sausio 7 d. L. M. D. Svetainėje nuo 8 val. vakare. Po raportų buvo rinkimas kuopos valdybos 1923 m. Pirmininkas išrinktas E. Paurazas, pag. St. Simanaviče, rašt. P. Savickas, fin. rašt. Juozas Virbickas, kasin. Juozas Grigaliunas, kasos globėjai: K. Rožiukas, Fl. Radžiukinas; maršalka Longinas Senionis; organizatoriai: J. Virbickas, J. Kuzinas, E. Paurazas, A. Riška, F. Radžiukinas. Taigi 36 kuopos valdyba susidės iš gana veiklių Sandariečių, tad galima tikėtis daug bus nuveikta ir neliks nė vieno prakilnesnio lietuvio, kad nepriklausytų prie A. L. T. Sandaros. Buvo apkalbėta apie seimą ir seimo vakarienę. Pranešta, kad Seimui vakarienę apsiėmė pagaminti lietuvis virėjas Jonas Balcatis. Jonas A. Katkus pažadėjo paskolint visas torielkas (lėkštes) ir peilius Seimo vakarienei uždyką. Taip pat keli Sandariečiai muzikantai pažadėjo sutaisyti orkestrą per vakarienę uždyką. L. M. D. netik vakarienei, bet per visą Seimą ir vakarais aukuoja savo svetainę uždyką. Na, o moterų kuopa prižadėjo išpuošti svetainę. Tai bus viena iš geriausių vakarienių, kokią teko matyt Pittsburge. Todėl pasistengkit visi gaut tikietus iš kalno pas šiuos Sandariečius: J. Virbickas, J. A. Katkus, B. Gaidis, St. Simanavičia, E. Paurazas, M. Urlakis, F. Radžiukinas, P. Gedrimas, J. Kuzinas, W. Gutauckas. Iš toliau kaip delegatai, taip svečiai malonės užsisakyt tikietus pas J. Virbicką, 149 Moultrie St., Pittsburgh, Pa. Tikietas $1.50 ypatai.

A. L. T. Sandaros Seimui delegatai išrinkta: E. Paurazas, J. Virbickas, P. Savickas, M. Urlakis ir J. Kuzinas. Taip pat nutarta ir 36 kuopos Seimui pasveikinimą su viena šimtine. Tai Pittsburgiečiai Sandariečiai ruošiasi visu smarkumu prie Seimo ir Seimo iškilmių. Todėl ir visų narių priedermė butų sausio mėnesį užsimokėti už visus metus, kad mus Sandaros centre nuo Pittsburgo Seimo neliktų nė cento skolos. Žinoma, kurie išgali ir mato reikalą, gali priduot pasveikinimus ir tam tikrą auką Seimui, bet kurie negali aukuoti, tai lai nors savo mokestį iš kalno užsimoka už visus metus. Pittsburgiečiai prie darbo!

Sandarietis.

BALTIMORE, MD.

Iš A. L. T. S. 5 kp. darbuotės 1922 metais.

Gal but svarbiausia kuopos darbuotė tai vakarinė mokykla, kurią kuopa globėja jau 5-ti metai. Kaip visi kiti geri sumanymai yra labai sunku įvykinti gyveniman netik Baltimorėje, bet abelnai ir kitose lietuvių apgyventose kolionijose, taip ir šis A. L. T. S. 5-tos kuopos sumanymas palaikyti vakarinę mokyklą, kurioj netik maži vaikučiai butų šiek-tiek lavinami savoj prigimtoj kalboj skaityti ir rašyti, bet ir suaugę, kurių yra gana daug beraščių. Mokykla pergyveno gana sunkius ubagiškus laikus ir dabar da nėra taip gerame stovyj, kaip kad turėtų buti tokioj skaitlingoj lietuviais apgyventoj kolionijoj, vienok sulyginus su jos pradžia, mokykla šiandien yra kur-kas geresniame stovyj. Čia reikia daugiausia garbės atiduoti mokyklos vedėjui p. Artanui Kurelaičiui, kuris savo pasišventimu tik ir auklėja mokyklą. Tiesa, p. A. Kurelaitis nėra jokis pedagogas, nė baigęs jokią mokyklą, ir jo vedamoj mokykloj gali buti, kad yra ganėtinai ir trukumų, vienok tas yra atleistina. Jeigu ne p. A. Kurelaitis, tai mes nė tokios mokyklos neturėtume. Čia galima daugiau pakaltinti pačius Baltimorės lietuvius, kurie augindami savo vaikučius nesirupina išauklėti juos tikrais lietuviais, Lietuvos piliečiais. Tokie tėvai iš nežinojimo, iš nesupratimo, ar iš pavydo neduoda savo vaikams progos susipažinti su lietuvių kalba, raštu, Lietuvos istorija, ir paleidžia savo vaikus jų pilnoj valioj praleisti liuosą laiką ant gatvių.

Šiuos metus mokykla tapo biskutį pagerinta. Tapo pagaminta 7 mokyklai pritaikinti skabniai (stalai) ir jeigu kuopa finansiniai butų stipri, tai ir daugiau mokyklai pagerinimų duotų. Tas viskas priklausys nuo Baltimorės lietuvių. Jeigu jie rems A. L. T. S. 5 kuopą ir jos globėjamą mokyklą, tai su laiku galės turėti pavyzdingą savo vaikučių auklėtoją — mokyklą.

Toliaus kuopa turėjo surengus vienas agitavyviškas prakalbas. Kalbėjo p. S. E. Vitaitis. Pasekmės buvo labai menkos: prie kuopos naujų narių neprisirašė; priežastis — tai žmonių labai nupuolęs upas.

Buvo surengtas vienas išvažiavimas, kaipo pabaigimas vakarinės mokyklos. Išvažiavimas kuopai davė pelno $98.25.

Buvo surengti ir vieni fėrai, kurie kuopai davė pelno $114. Taipgi kuopa rengė prakalbas mokytojui B. Žygeliui ir kap. L. Natkevičiui. Prakalbos neįvyko. Antru kartu rengė mok. B. Žygeliui. Mok. B. Žygelio prakalbose kuopa aukojo L. V. Sąjungai ir l. d. blokui $15.00. A. L. T. S. IX aukojo $10,00, prie kuopos naujų narių prisirašė 4. Dabar kuopa turi 45. Kuopos turtas Lietuvių Sv. B. B-vei du šėrai $50.00, vakarinės mokyklos 7 skabniai, $70.00, mokyklos juodoji rašomoji lenta $24.00, banke yra $150.00. Visas A. L. T. S. 5-tos kuopos turtas gruodžio 31 d. 1922 m. buvo $294.00. Kuopoj daugiausia darbuojasi finansų rašt. K. Keidošius, pirmininkas p. S. Levonavičius, prot. rašt. K. Pečkis. Jiems prigelbsti da ir kiti Sandariečiai.

P. P. Jaras.

LAWRENCE, MASS.

ALTS. 12 kuopos draugiškas vakarėlis.

Nedėlioje 7 val. vakare vasario 11 d. 1923 m. L. T. K. bažnytinėj svetainėje prie Garden gatvės bus pirmas draugiškas vakarėlis, kuriame šalia gardžių valgių ir išsigėrimų bus solistų, pianistų, deklamatorių ir kalbėtojų... žodžiu sakant, bus smagus ir gražus vakarėlis. Užtat kviečiame atsilankyti kaip vietinius, taip ir iš apielinkių Sandariečius ir ne-sandariečius. Tame vakarėlyje bus graži proga viens su kitu susipažinti ir pasikalbėti, po draug daugiau pažinti A. L. T. Sandaros veikimą ir naudą iš jos mus tautai ir tėvynei. Į minėtą vakarėlį ir podraug vakarienę įžanga yra nebrangi — tik vienas doleris ypatai. Tikėtus galima gauti pas Sandaros narius ir Urbšo ir Sekio pašte prie Oak gatvės.

Pasarga. Prašome Lawrence'o draugijų ir kuopų, kad ant minėto vakaro nieko nerengtų, tai yra vasario 11 d. 1923 m.

Tataronis ir Kaupinis,
Rengimo Komisija.

AMSTERDAM, N. Y.

Gerbiamieji draugai Sandariečiai! Jau praleidom 1922 metus ir pradėjom 1923-čius. Tadgi žiurėkime, ar mes suvedėm visų metų atskaitą? Geras ukininkas ar geras vertelga metų pabaigoj sudaro atskaitą ir jeigu yra pelno, tai tokiu budu ir ateinančiais metais veda savo ukę. O jeigu skylė, tai jieško geresnių priemonių, kad ukę pataisyt. Tadgi ir mes, Sandariečiai, sueikime visi į tą susirinkimą ir peržiurėkim metų atskaitą ir jeigu musų valdyba gerai vedė Sandaros tvarką, tai duokim pagyrimų, o jeigu mažai domės kreipė, tai papeikimą. Taipgi turim ir dar reikalų aptarti, kaip tai apie A. L. T. S. 9-tąjį seimą, delegato siuntimą į Seimą ant 25 d. sausio į Pittsburgą. Taipgi apie Miko Petrausko koncertą, kuris įvyks vasario 8 d. Amerikos Lietuvių Kliubo svetainėje, 117 E. Main St. Ir daug-daug kitų svarbių reikalų reikia apsvarstyti. Tadgi Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros 67 kuopos bus susirinkimas sausio 16 d. 1923 metų antradienio vakare 7:30 val., Amerikos Lietuvių Kliubo svetainėje, 117 E. Main St. Amsterdam, N. Y. Tadgi nepamirškite to svarbaus susirinkimo.

Kviečia A. L. T. S. 67 kuopos valdyba per pirmininką
A. J. Lukšis.

NORWOOD, MASS.

Sausio 7 d. Sandaros 33 kp. laikė metinį susirinkimą. Išrinkta valdyba sekantiems metams, nutarta kviesti Gabijos artistus sulošti Norwoodiečiams teatrą—tai apčiuopiami šio susirinkimo įvykiai. Beja, kuopa turi įsteigus vaikų mokyklėlę lavintis lietuviškos rašybos, bet iš šios mokyklėlės vaikai mažai pasinaudos, taipgi ir kuopa menką įspudį padarys į Norwoodiečius su mokyklėle. Apie agitaciją už Sandaros partiją mes nieko nekalbame, ir seimui pasveikinimą su auka "neišgalėjome." Tą pačią dieną, sausio 7 lietuviški bolševikai turėjo surengę vakarą. Šis vakaras buvo surengtas su tikslu, kaip jie patys aiškinosi, suvienyti bolševikiškas frakcijas. Mat kiek laiko atgal dalis komunistų virto "darbiečiais," o kita dalis pasiliko ant seno, ir tuodvi frakcijos išpradžių gana pešėsi, bet dabar minėtame vakare abiejų frakcijų nariai aiškinosi, kad jau susivienyja (mat lyg kokia svarba, kad jie savo kailiu mainosi). Komunistai turi savo chorą, tai šiame vakare tas choras Rusiją garbinančias dainas dainavo. Publiką (kurios buvo nemažai) negalėjo užganėdint tokiomis dainomis dėl to, kad: 1) publikos didžiuma nesutinka Rusiją garbinti, skaitoj kvailyste; 2) pats choras, nors jau seniai lavinamas tulo šiugerio, vienok nė pats choras neišdrįstų sakyti, kad vidutiniškai dainuoja. Kame priežastis, sunku pasakyti. O gal tame priežastis, kad pats choras labai margas, kuris susideda: iš vaikelių, merginų ir iš gana drąsių ir stambių moterų, pagaliaus iš vaikinų, senbernių ir senių virš 40 metų. Na, ir sulipdykite taip įvairiaus amžiaus balsus! Po Rusijos pašlovinimui žiurinskas pasakoja apie "naują karą" — kad jau busiąs naujas visasvietinis karas, esą, jau talkininkai puls Vokietiją ir bandė virkdint publiką šaukdamas: "jau paskęsim kraujuose." Net koktų klausyti to barškalo. Mat gero nesugeba ką pasakyti, tai nors kvailystėmis nori atsižymėti.

Kitas, Galgauskas, kalbėjo irgi kaip senoviškas prabaščius, jam nepatinka, kam merginos trumpas dreses nešioja, o vaikinai baltus kalnierius. Potam kalbėjo, kad unijos tai darbininkų išganymas. Jau čia nebolševikiškai, p. Galgauske! Pagaliau baigdamas kalbą sušuko: "Laimingas Rusijos proletaras!" O p. Galgauską nė su lazda nebut galima išvaryt į "laimingą" Rusiją. Tai kodėl taip?

Zanavykas.

PITTSBURGH, PA.

36 kp. Metinis Raportas.

Prie 36 kuopos per 1922 m. naujų narių prisirašė 167, iš praeitų metų buvo 101. Naujus prirašė šie organizatoriai ir nariai: J. Virbickas 100, J. Kuzinas 17, E. Paurazas 9, P. Pikšris 7, J. Šermukšnis 6, A. Akelaitė 4, St. Petrauckas 4, F. Maisiejus 4, J. Lazauckas 3, J. Pašluostis 3, P. Marmokas 2, J. Rožiukas 2, M. Gureviče 1, K. Brazatis 1, St. Simanaviče 1, per prakalbas prisirašė 5 — labų 167. Per 1922 m. išvažiavo į Lietuvą 7, išbraukta dėl visokių priežasčių 20. Taigi sausio 1 d. 1923 m. 36 kuopoj yra 241 narys.

Pinigų kuopoj yra 1923 m. 1 d. sausio $115.76.

36-ta kuopa per 1922 m. turėjo vieną balių, vieną jukerį, kuris pelno davė $22.93. Buvo rengiamas piknikas Alwin Parke, bet negalėjo įvykti, nes Pittsburge uždraudė piknikus nedėliomis. Buvo surengtos vienos prakalbos agitacijai, surengtos 4 prakalbos ir vakarienė gerb. V. Natkevičiui ir B. Žygeliui, kur Politiniam Iždui davė suviso $800.00.

Taip pat A. L. T. Sandaros 36 kuopa pirmutinė sumanė ir aukojo $25.00 Parodai Pittsburge, kad S. V. pripažino Lietuvą, kur dalyvavo į 15 tukstančių lietuvių. Piktpinigio surinkta $4.64. Žodžiu sakant, Pittsburgo 36-ta kuopa gana gerai pasidarbavo per 1922 m. Turbut neblogiau pasidarbuos ir per šiuos 1923 m., nes turės ir da parėmėjų — tai moterų kuopą.

J. Virbickas,
Fin. rašt. 36-tos kuopos.

Lietuvių Moterų Globos Komitetas

1919—1922 m.

(Trumpa veikimo apžvalga).

1919 metų pradžioje, atgimstant musų Tėvynei iš sunkios priespaudos ir pradedant jai kovą už savo nepriklausomybę, atsirado ir pasekmės tos kovos, butent — visa eilė vaikų našlaičių, nustojusių savo tėvų, kurie žuvo kare, begindami Lietuvos laisvę. Be to, atsirado visa eilė įvairių pavargėlių ir šiaip jau nukentėjusių kovoje už Lietuvos nepriklausomybę. Jų stovis buvo apverktinas, ypač vaikų, kurių dauguma slankiojo gatvėmis, maldaudami duonos kąsnio. Tuomet lietuvių moterų burelis su p. D. Sleževičiene, tuo laiku ministerio pirmininko žmona, pryšakyj nutarė įsteigti tam tikrą Komitetą, kurs savo tikslu pasiimtų globojimą viršminėtų karo aukų ir abelnai našlaičių, teikdamas jiems moralę ir materialę pagelbą. Išdirbo statutą ir 27 gegužio 1919 m. sušaukė steigiamąjį susirinkimą. Steigiamasis susirinkimas priėmęs įstatus, pavadinęs Komitetą — Lietuvių Moterų Globos Komitetas — išrinko valdybą iš 5 asmenų: D. Sleževičienė — pirmininkė, M. Kekštienė, Galdikienė, J. Naujalytė ir Revizijos Komisiją iš 3 asmenų, ir nuo tos dienos prasidėjo darbas, skubus darbas, didelis ir begalo reikalingas.

Nežiurint visų sunkių apystovų, nežiurint lėšų, steigiama čia pat (Mickevičiaus gatvė Nr. 2) Kaune, vaikams našlaičiams ir karo aukoms prieglauda. Steigiant prieglaudą, pasitikėta vien visuomenės parama ir jos jautrumu, nes valdžia jokios pašalpos suteikti negalėjo. Surodus namą, atlikus visus formalumus, 22 d. liepos, 1919 m. liko atidaryta pirmoji Lietuvių Moterų Globos Komiteto prieglauda.

Turint maža lėšų (atidarant prieglaudą Komiteto ižde buvo tik 1,400 auks.) ir neturint nei drabužių, nei avalinės, nei produktų, nei lovų bei baldų, žodžiu nič nieko, buvo galima priimti labai mažas skaičius globos reikalaujančių, butent tik 30 vaikų našlaičių ir karo aukų. Tad ir reikėjo rinkti tik pačius vargingiausiuosius.

Prasidėjus prieglaudai veikti, tuoj pradėjo plaukti prašymai, ir žodžiu ir raštu, priimti vaikų. Vieni prašo priimti našlaitį, netekusį tėvų laike didžiojo karo;

(Seka ant 6 pusl.)

Antroji Kelionė į Lietuvą

(V. K. Rudaminskas)

(Tąsa).

Ypatingai pagražėjo miestas po to, kaip garsus baronas Haussman'as, Napoleono III laikais, liepė išgriauti daugelį kreivų ir neplaningai nutiestų gatvių ir jų vieton nutiesė dailius ir lygius bulvarus, tikrą Paryžiaus grožę ir dabą, k. t. Boulevard Haussmann, St. Germain, de Strassbourg, de Sebastopol, St. Michel.

Norint gerai pažinti Paryžių ir pamatyti, kiek jame yra sukrauto žmonių kulturos paminklų, reikia čia išbuti ne dieną-kitą, bet mėnesius. Tačiaus ir per kelias dienas jau yra galimybės nora paviršutiniai apžiurėti įdomiausias vietas, aplankyti geriausius muzėjus. Yra tam tikros omnibusų kompanijos, kurios už nedidelį apmokėjimą (apie 7 ar 8 frankus) apvežioja publiką taip vadinamuoju "sight seeing." Gana yra tokiais omnibusais pasinaudoti, kas neturi laiko sustoti mieste ilgesniam laikui.

Man, lankant Paryžių jau 4-tu kartu, teko progos kiek arčiau su viena-kita vieta apsipažinti, tačiaus dėl stokos vietos negaliu plačiau apie jas čia rašyti. Už teks suminėjus, kad kiekvienam, kas aplankytų Paryžių, patartina butų aplankyti bent šias vietas: Notre Dame, Louvre, Luxemburg, Opera, La Madeleine, Biblioteque Nationale, Palais Royal, Colonne Vendome (Napoleono I-jo padaryta iš 1,200 kanuolių, paimtų kare su Rusija ir Austrija; ji sveria 1,800,000 svarų), Place de la Concorde, su garsiu monolitu — obelišku, tokiu, kaip Kleopatros adata, stovinti Central Parke New Yorke. Šitoje vietoje, kur dabar stovi obeliškas, teroro laiku buvo giljotina, kur pirmaisiais krito po peiliu karalius Liudvikas XVI ir jo moteris Marija Antoinette; tarp sausio ir gegužės 1795 m. čia buvo nukirtos galvos bent 2,000 žmonių. Taip lygiai aplankytinos yra dar ir šios vietos: Arc de Triomphe (de l' Etlile), Jardin d' Acclimatation, Trocadero Palais, Effelio bokštas (984 pėdų aukščio, pastatyta A. G. Eiffelio 1889 metais). Hotel des Invalides (čia yra Napoleono karstas), Panteonas, Musee de Cluny, Musse Carnavalet.

Iš Paryžiaus Lietuvon.

Iškeliavau iš Paryžiaus 7 d. spalių, tarptautiniu traukiniu, einančiu Rygon, per Cologne, Berliną, Virbalį, Kauną, Šiaulius, Joniškį. Tai yra geriausis Europoje traukinis; susisiekimas tuo traukiniu manoma pratiesti ligi pat Maskvos.

Tuo pačiu keliu jau teko keliauti 1920 metais, bet tuomet nebuvo tiesioginio susisiekimo patogumų: reikėjo mainyti traukiniai Aix-la-Chapelle, Cologne (Koeln), Berline ir Virbalyje; reikėjo tose vietose pereiti muitinių formalumus etc. Tuokart važiuojant, matei beveik pusę Francijos išgriautos. Pradedant nuo apie 40 klm. nuo Paryžiaus ir lygi Liege, Belgijoje, važiavai tiktai griuvėsių šalyje. Ypatingai liudną įspudį darė ligi pamatų išgriautas miestas St. Quentin. Dabar tie miestai jau beveik baigia atsistatyti. Tik kur ne kur matai dar griuvėsių: tai sienos, tai kaminai riogso; kitur bažnyčios sienos nebeatstatytos; kitur šiaip namai aplopyti ir jau apgyventi. Vienoje vietoje, nelabai toli nuo St. Quentino, dar dabar matai gan didoką mirusių medžių girią: didis pulkas medžių be šakų ir be viršunių. Juos sumarino artilerijos ugnis ir nuodingieji gazai. Francuzai tokius plotus aptvėrė ir paliko juos amžinam bošų-vokiečių ("boehų") įsiveržimui Francijon paminėti...

Išvažiavus Vokietijon, Cologne stotyj prie traukinio prikabino vagoną iš Ostende, su keleiviais, vykusiais iš Anglijos Rygon. Tarpe jų važiavo g. Tadas Petkevičius, buvęsis Smetonos laikais ministerių kabineto reikalų vedėju, ir vėliau buvęs Londone, prie Lietuvos atstovybės patarėju. Jo malonioje draugijoje teko ne vieną klausimą pasvarstyti, taip iš bendrosios Lietuvos politikos, taip iš ekonominės srities ir Lietuvos santikių su Amerikos lietuviais.

Ypatingai gilaus įspudžio padarė į mane p. Petkevičiaus pastaba apie Lietuvos valdininkų buvį. Apie šį klausimą mes, Amerikos lietuviai, neturėjome nei mažiausios nuovokos. Mes, prisiklausę įvairių gudragalvių, grįžusių iš Lietuvos ir neradusių tenai sau keptų karvelių, jau buvome pradėję betikėti, kad Lietuvos valdininkas esąs didis ponas, buržujus ir tt. Gi yra kitaip. Rods, poniškumo gal kiek yra, bet tai pereis, kaip pereina sloga, influenza etc. Vyriausia svarbus dalykas yra tai medžiaginis musų valdininkų skurdas. Lietuva, anot p. Petkevičiaus žodžių, kuriasi jos valdininkų pečiais, jų sveikata, jų atėitim. Vidutinio valdininko Lietuvoje padėtis tokia, kad jis yra priverstas gyventi blogiau ir už elgėtą; jo maistas — bulvienė ir sausa duona. Norint apsirengti, jis turi dirbti vakarais: nebelieka jam laiko pasiskaitymui, pasilavinimui. Jis pats yra suirusių nervų kruva, ne retai beveik ir džiovininkas. Jo vaikai — neurastenikai, ne retai rachitikai. Kas bus su krašto ateitim, jei naujoji inteligentija augs tokiose sąlygose? Tas pats yra visose valstybinio aparato srityse. Todėl nėra nieko stebėtino tame, kad silpnesnės sąžinės valdininkas, norėdamas palaikyti dušią kune, ima kyšius, kuriuos iš senovės papratimo, musų pilietis nesibijo duoti, ar reikia, ar nereikia. Kiti gi, tvirtesnės dvasios ar neturinčej progos prie kyšių buti užsimuša darbu... Šitų žodžių iliustraciją vėliau atsilankęs Lietuvoje, pats mačiau. Pavyzdžiui, mano brolis, M. R., inspektorius Mokytojų Seminarijoje, Panevėžyje, pragyvenimo reikalų verčiamas, kasdien turi 9 pamokas, t. y. mokyklų klasėse turi praleisti 9 valandas; be to mokinių rašto darbai, prisirengimas prie rytdienos pamokų ir t. p. kasdien atima dar bent 3 valandas laiko. Kitaip sakant —12 valandų darbo diena! Ir už tokį darbą atlyginimo gaunama tiek, kad vos tik pragyventi galima. Dabartiniais pinigais skaitant, apie 25 ar 30 dol. į mėnesį, — o prie aukso valiutos kainų iš tokios sumos pragyventi nėra galimybės!

Liudna buvo klausyti karčios teisybės. Ponas Petkevičius sako:

—Jus Amerikos spaudoje iškėlėt didelę audrą dėl registracijos; mielai talpinate kiekvieną paškvilį apie vienokį ar kitokį nevykusį kokio nors valdininko žygį ir pagal tai perdaug apibendrinate visą Lietuvos padėtį, neįsigilindami į dalykų esmę, atsitolinę nuo valstybingumo pagrindo partinėje savo srovių kovoje...

Ištikrųjų, — pasižiurėjus į visą kavalkadą, į tą musų spaudos "Cake-walk'ą" dėl įvairių Lietuvos klausimų, nenoromis reikia sutikti, kad valstybingumo pajautimo Amerikiečių spaudoje nebeliko. Ko tikimos tuo atsiekti? Nežinia. Jei toje kritikoje, kurios nesigaili Lietuvai amerikiečių spauda, butų kiek tverybos jiegų, — butų kita kalba. Gi peikti — by kvailys moka. Peikdamas, nurodyk, kas ir kaip taisytina. Tuokart bus nauda ir kritikoje...

Liudnų minčių lydimas privažiavau Virbalį. Čia galima buvo jausti, kad Lietuvoje eina jau rinkimų kova. Virbalio stotyje matai įvairių partijų išlipytus skelbimus: vieni giria savus kandidatus, kiti peikia šiuos ir siulo savus...

Laukiant traukinio, vaikštinėju ant perono. Priėjęs prie manęs suodinas vyras, klausia:

—Ar ne iš Amerikos ponas?

—Taip, — sakau.

—Aš taip ir spėjau. Čia daug amerikonų pravažiuoja...

—O tamsta ar čionykštis? — klausiu.

—Ir taip ir ne. Aš esu mašinistas Lietuvos Valstybės Gelžkelių... Jau 26 metai, kai mašinistauju.

Užsirukėva cigarų ir klausinėju jį apie politiką, apie naujus pinigus.

—O, dabar jau ir mes turim savo pinigus. Litais vadinasi. Geri pinigai, vokiečiai tik jų ir jieško. Kai Amerikos doleriai, auksu pagrįsti... Dabar gal lengviau bus ir gyventi... Su tom vokiškom markėm — lai jas paibelis ima! Nusmuko, kai botagas nuo koto! O litai nenusmuks. Dešimts centų už vieną litą! Arba dešimts litų už vieną dolerį. Matai, tik reikėjo juos daug anksčiau įvesti, dar pernai, kol už 20 markių butum gavęs 1 litą... O dabar reikia mokėti po pustrečio šimto markių už vieną litą.

Apie politiką užsiminus pasirodė, kad mano mašinistas ir čia domisi, nors ir savotiškai.

—Sakau, kad musų Lietuva yra katalikiškas kraštas, tad ir visa "pravitelstva" turi buti katalikiška. Vadinasi prezidentas ir ministeriai, kad katalikai butų. O kiti lai tarnauja, kaip rusiškiai, žydai, liuteriai... Matai, — tėsia jis toliau, — dabar dar negerai. Daug Lietuvoje vagia. Ir vagių daug visur... Tegul, sakau, išrenka vieną "pravitelstvui" galvą, kaip jie sako, prezidentą ir jis tegul sudaro valdžią ir už visą valdžia atsako... Tuokart jei kas vogs, tuoj prezidentas lai atsako!.. Taigi tvarka ir butų!..

Atsisveikinau su mano mašinistu ir vykau Kaunan.

(Bus daugiau)

OPĖRA

XXVI.

LE MACON.

Murininkas ir šaltkalvis.

Operą "Le Macon" (skaityk "Mason") arba "Murininkas ir Šaltkalvis" parašė Daniel-Francois-Esprit Auber (Ober). Libretto parašė Scribe (Skrib). Opera trijų veiksmų ir buvo statyta pirmu kartu Paris'e 1825.

Veikmei vieta duota Paris'as. Laikas 1788 m. "Murininkas ir Šaltkalvis" skyriuje XII mano buvo pavadintas "Akmenaskaldis."

Aktas pirmas. Aikštė priešais užeigos namą —karčiama. Murininko Rauge (Rožė) vestuvės, jis apsivedė su Šaltkalvio sesere, Henrietta ir dainuoja dainą, su pritarimu kitų "Buk narsus! Pasaulyj yr' draugų!" Visi abejonėse, iš kur murininkas gavo pinigų, nes pas jį jų yra nemažai. Kumutė Bertran, labai "paslaptai" pradeda skleist apie jaunąjį nemalonius įsivaizdinimus, kenkiančius murininko garbei. Staiga ateina karininkas Leonas de Meriville, kuris sveikina Rože murininką, kaipo savo draugą. Pasirodo, kad murininkas kada jam išgelbėjo gyvastį, kad užtai murininkui ir buvo gerai atlyginta. Vestuvių puota linksmai tęsiasi ir, kuomet jau viskas iškilo linksmumo čiukuran, įeina du nepažįstamu vyru ir tie sako, kad jiems butinai esąs reikalingas murininkas ir varu išsiveda Rožę, bet jam, pirmto, užriša akis.

Aktas antras. Kambarys hoteliuje Turkijos pasiuntinio. Graikutė Irma liudi pašos nelaisvėje, ilgisi savo numylėtinio Leono. Draugės stengiasi ją nuramint ir ją išsiveda. Nepažįstami vyrai, pašos tarnai, atveda čia murininką Rožę ir šaltkalvį Babtistą, tokiu jau varu čia atvestą, kaip ir murininką. Jiems liepia užmuryt duris, o prie sienos prirakint retėžį. Amatninkai —murininkas ir šaltkalvis laikinai atsitolina, — juos — girdi — pašauks, kuomet reikės. Kambarin įsivagia Leonas, kuris atėjo išliuosuot mylimos Irmos; vergė Niki tame jam prigelbsti. Įsimylėję susirengia bėgt, bet sode juos sugauna. Dabar, įsakant žiauriam pašai, juos abu prirakina retėžiumi prie sienos. Murininkas Rožė, didžiausiame susikrimtime, turi prietelių Leoną užmuryt. Murininkas nieko daugiau raminančio, dirbdamas užmurijimo darbą nesuranda, kaip tik uždainuot dainą: "Buk narsus! Pasaulyje yr' draugų!"

Aktas trečias. Pirmo akto scena. Henrietta negali suprast priežasties, kodėl jos jaunas vyras pasišalino; jinai jaučiasi labai nelaiminga. Susirenka kaiminkos ir ją ramina, tarp jų ir kumutė Bertran, su pastarąja Henrietta pradeda pykties. Staiga pasirodo Rožė, atvedamas vėl atgal ir vėl su užrištomis akimis. Murininkas džiaugiasi dosnumu jį pasamdžiusių darbdavių ir liudi kartu dėlei tokio draugo likimo. Henrietta pradeda jam iškalbinėt, pasinaudodama sakytais žodžiais kumutės Bertran, bet murininkas į tai nekreipia jokios atydos. Henriettai prikalbėjo Bertran, kad jis buvęs turkiškam hareme ir t. p. Rožė, murininkas, neišsilaiko savo padėtyje, kad užmurino draugą, bėga valdžion ir praneša apie nuotikį. Sugrįžęs šaltkalvis sužino, kad murininkas nubėgo duot žinią valdžiai, mano, kad dabar jau jie visi pražusią. Pagaliaus, viskas baigiasi laimingai, nes murininkas grįžta su išliuosuotu nelaisviu ir visi jie linksmai sveikindami dainuoja: "Buk narsus! Pasaulyje yr' draugų!

Mikas Petrauskas.

ATSIŠAUKIMAS.

Geradaringieji Tautiečiai! Tegul jusų gerumas ir artimo meilė leidžia į jus, broliai tautiečiai, atsišaukti. Todėl su giliausiu atsiprašymu mes žemai pasirašiusieji Povilas ir Barbora Rastauskai iš Lietuvos iš Panevėžio miesto padegėliai, atsiremdami į jusų brolišką meilę ir gailestingumo jausmus, šaukiamės prie jusų, brangųs broliai, su šiuo musų maldavimu: taipi išklausykite musų balso žustančių. Mes nelaimingi 1918 metais 15 dieną gegužio labai pakentėjom: ilgų metų darbą su keliomis valandomis ugnis prarijo. Sudegė musų dveji namai ir sandėlis su mediniais išdirbiniais ir vienkart visas musų turtas. Nuostoliai labai dideli. Atstatyti prie musų vargo ir senatvės iki šiol negalėjome ir skurstame daržinėlėje. O pragyvenimo sąlygos, dėl nesiliaujančio brangymečio mums seneliams rodosi dar sunkesnis negu iki šiol. Taigi ne iš gerumo šaukiamės į jus, geradaringieji tautiečiai, bet spaudžiami neturto stačiai bado, kreipiamės į jus nuoširdžiai prašydami pagelbos. Susimylėdami sušelpkite mus suvargusius senelius. Sunku mums net kreipties su meldimu pagelbėti. Daug maloniau yra duoti, negu prašyti. Nes prieš musų nelaimę sudegimą vientik buvome pratę duoti, o niekad nieko neprašėme. O dabar musų medžiaginė padėtis begalo yra sunki, bet nepalyginamai sunkesnė, nes kadangi jau sveikatos netekome. Negana to, greta musų vargo, turime dar musų dukterį ligonę užlaikyti, nes ir jiji yra labai nelaiminga, ką karo laike pergyveno, visa tai atėmė jai sveikatą, dirbt sunkiai negali ir negalės. Taigi baisus likimas.

Todėl paantriname musų tikrą ir teisingą meldimą, tegul musų graudus balsas pasieks jusų gailestingųjų širdžių dugną. Tikimės, kad jusų geros širdys musų neapleis, parems. Aukas prašome siųst šiuo antrašu: Lithuania, Panevėžys, Smelynės gatvė, buvusio Chmelevskio sodne daržinėlėje, Barborai Rastauskienei.

Baisioj Nakties Valandoj.

A. A. TULYS.

Kukliai jančiuosi rengdamasi papasakoti jums apie savo meilę — tą beprotišką, peklišką meilę, kurią pergyvenau netolimai prąėjusią naktį.

O! daug ką aš esu širdingai mylėjęs! Aš mylėjau motiną, seserį, vėliau — Robertą, Adą, ir keletą kitų moteriškais vardais, kurių kalba, drebus "ha-ha," ir glėbai tebeprisimena, Bet nieko aš nemylėjau taip pakvaišusiai kaip Ją. Kaip stebėtinai aš kartojau, laikydamas ją savo glėbyj: "A, tu mano, tu, tu, tu!"

Jinai buvo man nepažįstama, bet ji suprato mano širdį — tos valandos, tos nakties mano širdį! Pagaliaus, tą naktį nebuvo kalbos apie pažįstamą ar nepažįstamą. Broli, rodos aš esu kur skaitęs, jog prisiartinus baisiai valandai kiškis bėgs prie levo, ir jiedu bučiuosis. Aš tam tikiu. Baisaus liudnumo valandoje du gyvi daiktai susitikę džiaugiasi kaip bepročiai.

Prieš tą naktį, aš gavau nelauktą laišką, kuris turėjo uždegti mane naujomis viltimis vietoj pastatyti į tokią desperaciją, kurion aš nugrimzdau jį perskaitęs. Dėlto aš neatsimenu kaip praleidau kelias valandas po pietų. Bet nakčiai atėjus, aš, tarytum išbudęs iš sunkaus sapno, pasijutau esąs vienas ir nežinomoj vietoj; aš pamačiau save beeinantį per tuščias plynes. Atsisukau atgal manydamas pamatysiąs užpakalyj miesto žiburius, bet jų nesimatė — nieko aplink nesimatė. Naktis buvo juoda. Dangus turėjo tik kelias vos užmatomas žvaigždes.. "Niekas nekvėpuoja" — pamislinau. Ir ištikrųjų, aplink tunojo gludumos agonija. Aš pridėjau ranką prie savo krutinės ir jaučiau kaip bailiai širdis plaka. Apsiaustas tos dilginančios tylumos aš laukiau išgirsti traukinį, ar pelėdą, ar žmogų, ar kad ir velnią surinkant. O! aš gurojau išgirsti gyvo ar negyvo judėjimą. Buvo taip ilgu, taip liudna ir prie to taip gudu kad aš turėjau merdėti paskutines jiegas sukuopęs. "Kur aš dabar esu?" — klausiau savęs.

Beeidamas priėjau keletą lieknų medžių, kurie švokštė tikro liudėsio meliodiją. Gnaibė mane tas ypatingai sujudinantis švokštimas. Nejučiomis mano akys pasikėlė ant tamsiai mėlyno dangaus, o paskui ant judančių medžių lapų, kurie rodėsi juodais. Dangus ir medžiai rodėsi siekiasi rankom kad išvengus vienumą, kurią jie gyvena. Tai buvo reginys kokio aš nesu niekad daugiau matęs. Mačiau aš daug juodų naktų, daug ošiančių medžių, išskliaustų padangių, bet visa tai buvo toli nuo to, ką mačiau toj išskyrusioj naktyj. O tas medžių ošimas! Jo klausyti! O, tas aklas dangus ir krutanti lapai! Jie gulo ant manęs baisiau kaip brolio skeletas.

Atsisėdau aš prie medžio, susvaigęs, nutrenktas tos miglotos apielinkės. Kur tik nežiurėjau— aplink niuksojo juoda tuštuma! Kaip neklausiau — aplink girdėjosi vienas medžių šnarėjimas —nepaprastas šnarėjimas. Tolydžio aš jaučiau įgimtą baimę pilnam pabudime. Aš rodos nesibijojau priešo, kadangi daug pasiutesnė, baimė: ilgėsio, nusiminimo, bevilties susiburusių jausmų pagimdyta baimė!

Ir taip aš sėdėjau ten vienas. Mirusiam svieto lope aš sėdėjau vienų vienas!

Pagaliau išgirdau: šap, šap, šap per žolę. Umu ištempiau kaklą ir sulaikiau kvėpavimą. Tuojau pamačiau Ją nusilenkusią, prisibijančią, drovią ir virš visko kupiną meilės, prie manęs lyg šliaužte šliaužiančią. Neatsimenu kaip aš ją pasveikinau, bet vistiek tai buvo širdingas susitikimas. Ji susigužė prie mano kojų tuom reikšdama degančią meilę. "Mano Eulale!" — kaszin kaip aš riktelėjau. Bet ji buvo daugiau už Eulalę, kuri kartą taippat netikėtai, taip pat liudnoj mano gyvenimo valandoj pas mane buvo atėjusi.

Aš pažiurėjau į jos akis, kurios įtimpu dabojo manasias. Aš dar kartą pakartojau: "Mano Eulale!" Paskui aš pakišau vieną savo ranką po jos smakru, pakėliau jos galvą į viršų ir mano veidas prisiglaudė arti prie jos snukio, iš kurio šniokštys krito ant mano veido. "Ir tu jieškai sielos tyruose! Ir tau neramu ir baisu vienai! Tu mane supranti, ar supranti tu mano sielą, Eulale?" Ji tą priėmė iš manęs kaip kudikis priima motinos meilę. Rodės, kad aš mačiau ašaras jos akyse.

Ji buvo laiba, didelė, liesa, juoda, baltu kaklu. Tai reto proto ir draugingumo kalė! Apsidžiaugusi mane suradus, ji atsigulė arti prie manęs, pasidėdama galvą ant pirmutinių kojų. Truputį pagulėjus, ji šoko iš vietos, pabėgėjo į tamsą ir pradėjo loti. Jos balsas buvo tvirtas, skardus ir bingus. Paskui ji sugryžo ir žiurėjo į mano akis. Kada aš kalbinau ją, ji glaudės prie manęs su dideliu smagumu ir meile. Ir aš pajutau savyj tokį galingą jausmą, tarytum didžiausias monomanas. Aš apglėbiau ją ir bučiavau. Dievai tegul liudija kokią meilę aš jaučiau prie tos išmintingos, draugiškos kalės. Nieko aš tiek nesu mylėjęs kaip tą nepažįstamą kalę. Ir, teisingai jums sakau, jog reikale, toj valandoj, aš bučiau, aš bučiau... O, aš bučiau viską padaręs už išgelbėjimą tos kalės.

O, drauge, gyvenime pasitaiko dalykų, kurie niekada, niekada nebus suprasti!

Palukėjus, ji vėl šoko ir ėmė loti, bet dabar jau nebe pranešimo, bet imtynių balse. Aš supratau, kad kas nors turi buti arti. Atsistojęs pamačiau vyrą ateinantį. Kalė butų bematant jį pasiritus, bet aš sudraudžiau ją, uždėjau ranką tarp jos akių, tėmydamas prisiartinantį.

—Aš išgirdau šuns balsą ir ėjau ant jo, — sakė nepažįstamas priėjęs.

Kalė stovėjo pasirengus mane apginti.

Aš pažiurėjau jai į akis. Jos galva prisiglaudė prie mano kelio.

Kas nėra prirodymu savęs, tas negali prirodyti nieko kito. Shelley.

Apie ateinantį gyvenimą aš nieko nežinau. Man pakanka šio gyvenimo.— John Burroughs.

Ortodoxija yra Bourbon'as minties srityj. Ji neišmoksta ir negali užmiršt. —Huxley.

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS
"THE LEAGUE
Published Every Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.
VINCENT J. SZLIAKYS
Editor.
K. J. PAULAUSKAS
Business Manager.
327 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
Savaitinis Laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS

Prenumerata turi buti apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.

Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:

Metams kainuoja (Amerikoje) $2.50
" " Kanadoje $2.75
" (Užsieniuose) .. $3.00

Entered as Second Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Apžvalga.

GELBĖKIME KLAIPĖDĖČIUS.

Klaipėdos krašto lietuviai, antgalo, neiškentė buti kitų vergais, sukilo, nuginklavo francuzų garnizoną ir patįs uzėmė Klaipėdos miestą. Jie pasireiškė esą lietuviai ir reikalavo, kad Klaipėdos kraštas butų, tam tikromis sąlygomis, priskirtas prie Lietuvos.

Kas iš viso to išeis, tik laikas parodys, bet tuo tarpu mes, Amerikos lietuviai, privalome kaip galint greičiau paremti musų brolius klaipėdiečius. Visur, be jokio vilkinimo, privalome šaukti masinius mitingus, išnešti pasveikinimus tiems klaipėdiečiams, kurie kovoja už prisijungimą prie Lietuvos, protestuoti prieš pasikėsinimus atiduoti grynai Lietuvos kraštą vokiečiams, lenkams ar kam nebebuk kitam svetimam, ir, kas gal svarbiausia, **parinkti gausių aukų Klaipėdos krašto šauliams.**

Klaipėdos lietuvių sukilimas yra mums netikėtas, bet labai malonus įvykis. Ištikro, mes iš jų nesitikėjom tokio drąsaus žygio. Dėlto dabar, kad netikėtas įvyko, remkime kiek galėdami norinčius pasiliuosuoti musų brolius. Atkartojame —šaukime nė dienos neatidėliodami didžiausius mitingus, gaminkime rezoliucijas ir dėkime aukas medžiaginiai pagelbai tų musų brolių, kurie antgalo praregėjo šviesą. Ateinantį sekmadienį privalytų buti visose lietuvių kolionijose, kur tik bus spėta susižinoti, mitingai. Parodykime kaip galint greičiausiai klaipėdiečiams, kaip mes nuoširdžiai pritariame jų tautinio susipratimo žygiams.

KAS ATSITIKO KLAIPĖDOJE?

Ant pirmojo šios "Sandaros" puslapio skaitytojai ras įvairių žinių apie Klaipėdos įvykius. Galima spręsti, kad ne visos tos žinios yra teisingos. Nėra abejonės, kad Klaipėdos lietuviai sukilo ir kad jie užėmė miestą ir susidarė savo valdžią. Bet kad ties Klaipėda butų buvę kruvini mušiai, kuriuose žuvo, anot vienų pranešimų, 160 žmonių, anot kitų — 80 žmonių, tam perdaug tikėti negalima. Greičiau taip bus, kad lietuviai užėmė miestą arba visai be kraujo praliejimo, arba su visai mažu. Bet svarbiausias mums faktas — kad Klaipėda lietuvių sukilėlių rankose — yra neabejotinas. Vieną nemalonią žinią skelbia vėliausios telegramos: sukilėliai, kurie įsyk reikalavo prijungimo Klaipėdos krašto prie Lietuvos, dabar buk jau pasikakiną tik tuo mi, kad tik vokiečių direktoriatas, kurs iki šiol valdė Klaipėdą butų prašalintas. Lietuviai išsirinko savo komitetą ir savo prezidentą, jie gvarantuoja tvarką. Kadangi daugelyje vietų jau buvo masiniuose susirinkimuose nuspręsta jungties prie Lietuvos, tad galima manyti, kad vien dabartine savivaldyba pasitenkinimas yra tik klaipėdėčių gudrus politikavimas, kad per daug neerzinti galingųjų Europos valdonų — alijantų.

LIETUVOS VALDŽIOS NUSISTATYMAS.

Lietuvos valdžia griežtai pareiškė, kad ji prie sukilimo Klaipėdos krašte nieku neprisidėjus. Net gi Lietuva dabojanti rubežius, kad net laisvanoriai neitų pagelbon klaipėdiečiams. Tokio Lietuvos pareiškimo alijantams nepakako. Jie pareikalavo iš Lietuvos, kad ji pavartotų savo įtaką nuslopinti Klaipėdos sukilimą, nes Lietuva galinti tą padaryti, jei tik norinti. Į tai Lietuvos valdžia atsakė, kad ji netik nemano vartoti savo įtakos užslopinti teisingus Klaipėdos krašto lietuvių reikalavimus, bet kad ji da pagelbės, kiek galėdama, tiems Klaipėdiečiams, jei tik jie reikalaus iš jos pagelbos.

KAS PAKURSTĖ KLAIPĖDIEČIUS?

Šiame "Sandaros" numeryje skaitytojai ras laišką iš Klaipėdos krašto, rašytą pažymaus to krašto veikėjo, vietinio gyventojo, kuris — tėmykite — sako, kad neturįs daug laiko plačiai rašyti, nes reikia dalyvauti visokiuose prisirengimuose. Laiškas rašytas per Naujus Metus. Reiškia — jau ir tada buvo "prisirengimai." Laiške daug kredito už klaipėdiečių sukilimą duodama Bostoniečių atstovui, gerb. A. Ivaškevičiui. Plačiau apie tai rašoma asmeniniam laiške "Sandaros" redakcijai, ką sekanti iš to laiško ištrauka aiškiai parodys:

Klaipėda, I. 1, 1923 m.
Gerb. Redakcija!

Dovanokite, jog tiktai šiandien tą trumpą žinutę pranešu, bet esame dieną-naktį dabar įkinkyti agitacijos darbe. Šis laikas labai svarbus reikia visų ir tai nebelieka laiko rašyti plačių korespondencijų.

Kiek mums pranešta tai bus musų krašto likimas 10 d. š. m. mėnesio išspręstas, togidėl dedame visas pastangas, kad kraštą sukėlus prieš lenkus ir vokiečius, ir santarvei parodžius, kad lietuviai tuomi nesutinka pakliuti Lenkijos vergovėn.

Labai daug gero, tiek moralinės tiek ir medžiaginės mums suteikė gerb. musų svečias ponas A. Ivaškevičius. Jam Lietuva galės paminklą statyti, kad jis paskujame momente uždegė širdis lietuvių Maž. Lietuvos.

Mes tikimės iš gerb. musų viengenčių sulaukti paramos musų sunkioje paskutinėje kovoje! Sveikinkit visus tautiečius Amerikoje. Su kogeriausiais linkėjimais.

Taigi matote, kiek svarbos gerb. Ivaškevičiaus darbams teikia Klaipėdos vietos veikėjas. Įgaliojusieji gerb. Ivaškevičių gali tik pasidžiaugti turėdami tokį atstovą. Purvinais "džiokeriais" pasiliks tie patys, kurie jį džiokeriu vadino.

Beto, Lietuvos klerikalai dėjo pastangas, kad gerb. Ivaškevičius butų deportuotas ir Klaipėdos krašte vokiečių valdininkai jam uždraudė viešuose susirinkimuose kalbėti.

ANGLŲ SPAUDOS ATSINEŠIMAS.

Bostono didieji dienraščiai, kurie tik išreiškė nuomones Klaipėdos klausimu, išsireiškė prielankiai lietuviams. Redakcijos straipsnius Klaipėdos klausimui pašventė "Herald" ir "Monitor."

"The Boston Herald" (sausio 13 d.) redakcijos straipsnyje taip rašo:

"LIETUVA SIEKIA SAVO TEISIŲ.

Tėmytojai nuotikių Baltiko valstybėse neišleidžia iš akių Lietuvos nuo gruodžio 27 d., dienos, kurioje Maskvos valdžia nusiuntė notą Anglijai, Prancuzijai ir Italijai, pareiškiančią pretensijas prie Klaipėdos, kaipo porto reikalingo Russijai išvežti medžius. Nebuvo galima tikėti, kad Lietuva praleistų progą pareikšti savo geresnes pretensijas. Ji dabar pareiškė savo pretensijas tvirčiausiu budu, nusiųsdama kareivių skyrių skersai rubežių į Klaipėdos territoriją, atsiliepdama į sukilimą tenykščių gyventojų, reikalaujančių, kad distriktas butų Lietuvos dalis.

Prieš karę ši vieta buvo Rytų Prusijos dalis, Frederikio Didžiojo įgyta Prussijai, kada jis dalyvavo pirmame Lenkijos padalinime. Po karės ši šalis nebuvo priskirta jokiai tautai. Ją tarptautiniai valdė Tautų Lyga. Bet ištikrųjų jau atėjo laikas pakeisti ši laikinoji sistema galutinu priskyrimu miesto ir apielinkės valstijai, kuriai ji geriausiai priklauso. Tokia valstija yra Lietuva. Kauno rėdyba, kitados Russijos, dabar yra Lietuvos dalis, ir Klaipėda yra tarpe Kauno ir marių.

Miestas turi ilgą istoriją. Jį įsteigė Livonijos Zokonas 1252 m.; jis daug nukentėjo nuo Lietuvos karių nuo 13 iki 15 šimtmečių, ir po 670 metų nuo užgimimo jis dabar yra žinomas kaipo didelis medžių portas prie Baltiko. Upė, kuri yra to pačio vardo, teka pro Kauną į marias. (žinoma, čia, pagal svetimtaučių paprotį, Klaipėda vadinama Memel, ir apatinę Nemuno dalį vokiečiai vadina Memeliu. —Red.) Dėlko Klaipėda nebuvo priskirta Lietuvai Versailles'o sutartyje — yra paslaptis. Lietuvos valdžia neapsisvarstė gerai varu užimdama šalį, bet jos nekantrumas galima jai dovanoti, atsižvelgus į ilgą vilkinimą, Russijos grumojimą ir viešą reikalavimą."

"The Christian Science Monitor," pereito šeštadienio (sausio 13 d.) numeryje turi patalpinęs ant pirmo puslapio platoką žinią apie Klaipėdos sukilimą ir lenkų protestavimą. Redakcijos apžvalgoje "Monitor" plačiai apkalba Klaipėdos klausimą.

PETRAUSKO KONCERTAI.

Visur, kur tik pasirodo gerb. kompozitorius Mikas Petrauskas su savo koncertais, jis yra priimamas prielankiau, kaip paprastai, vietomis su didelėmis ovacijomis. Viena, kad lietuviai išsilavino muzikoje, tad geriau įvertina gerą dainavimą, antra, jie girdėjo svečius artistus, tad gali sulygint vienų ir kitų dainavimą ir, trečia, gerb. kompozitorius ateinantį pavasarį išvažiuoja į Lietuvą — ant visados — tad šie jo koncertai yra tarsi atsisveikinimas su amerikiečiais ir dėlto ne vieną dainų mėgėją jie sugraudina. Apart pirmiau paskelbtų vietų, jo koncertai bus da sekančiuose miestuose: Hartford, Conn., vasario 6 d.; Ansonia, Conn., vasario 7 d. ir New Haven, Conn., vasario 8 d.

Washington'o kardas veltu butų buvęs mosuojamas, jei ne Thomas Paine'o plunksna. —
John Adams.

DYGLIAI

‡‡ Šią gadynę jei nori buti garsus, tai reikia turėti pinigų. Jei pinigų turėsi, tai tave visi išgarsįs. Pavyzdin, "Sandaros" administratorius "Keleiviui" tik pažadėjo šimtinę, o ir tai "Keleivis" beveik kiekviename numeryj apie jį rašo. Na, o jei tą šimtinę butų atidavęs, tai, beabejo, ir paveikslas butų talpinamas.

‡‡ Šių metų didžiausis Kalėdų prezentas, turbut, kliuvo šv. Juozapo Sąjungos organui "Darbininkui." Mat "Keleivis", per pusmetį laiko penėjęs polską vištą, Kalėdoms atidavė padedinti "Darbininkui!" Tai kaszin kaip jaučiasi parapijonai, kada jų organas gavo tokią "puikią dovaną"?

‡‡ Kada Kneižys į "Dar-ko" ofisą "įmufino" sodės fontaną, tai prieš jį sukėlė lermą, na, o dabar kada Tumasonis į sklepą "įmufino" polską kurą, tai gal jam užtai padėkavos.

‡‡ "Keleivis" N. 2 rašo, kad So. Bostono gatve ėjo lietuviškas redaktorius su barzda. Vaikas pribėgęs paklausė, kelinta valanda. Gi kada redaktorius pasakė, kad pusė iki devynių, vaikas jam pasakė: kad kaip bus devynios tai nueik pas barberį ir nusiskusk barzdą! Man stebėtina, kodėl "Keleivis" nesumini to redaktoriaus vardo. Man teko girdėti, kad tas buvo Grigaičiui, kuomet lankėsi Bostone. Mat "K." turbut dėlto neskelbė vardo, kad Grigaitis jo "idėjos" draugas.

‡‡ Amerikiečiai lietuviai prisimindami buvusio Lietuvos atstovo J. Vileišio darbus, bepaliovos "bombarduoja" Čarneckį už neveiklumą. Mat niekas turbut nepaminėjo to, kad Vileišis buvo ženotas žmogus ir jam daugiau niekas nerupėjo kaip tik tautos darbas, na, Čarneckis, budamas "singelis," turėjo sportintis prieš mėlynakes, ir pagalios dar sirgdamas meilės liga argi galėjo ką rimto nuveikti. Dabar, kad apsivedė, tai gal pasitaisys, kaip...

‡‡ Pittsburgas kur kas yra pralenkęs Bostoną Sandariečių skaičiumi. Tai kaszin ar ir Pittsburge Sandaros Seimas sumuš buvusį pereitų metų Bostono Seimą? Į Bostono Seimą pasveikinimų buvo prisiųsta virš už $700.00. žiurėsime, kiek bus brangųs vakarų seimo pasveikinimai.

‡‡ "Keleivis" N. 2 rašo, kad reikia panaikinti sienas tarp visų pasaulio valstybių ir ant viso žemės kamuolio reikia įkurti tautų federaciją su viena centraline valdžia. Kaslink federacijos, tai gal "Keleivis" ir nori, kad tas įvyktų, nes pats su lenkais sudarė federaciją, bet kaslink panaikinimo sienų, tai labai abejotina, nes nelabai seniai pats "Keleivis" savo ofise tarpe savęs ir lenkų išbudavojo tvirtą sieną. Tai tu žmogus ir suprask, kiek teisybės yra žmonių pasakytuose žodžiuose!

‡‡ Tulas laikas atgal buvo garsiai kalbama, kad musų klerikalų vyčiai lieja aukso kardą gen. Žukauskui. Bet iki šiol neteko girdėti, kad Žukauskas butų gavęs tokį kardą; ir neteko girdėti Fabijono Kemėšio pranešimų, kad tas kardas butų paaukuotas į "Aukso-Sidabro Fondą." Visgi žingeidu butų žinoti, kur dingo vyčiai su tuo kardu.

‡‡ Waterburiečių kriaučius Pruselaitis (ne Vokietaitis) barasi ant Sandariečių, kad buk Sandariečiai nori jam užginti giedoti "Atsisakom nuo senojo svieto." Išiesų tai butų beširdžiai, jei taip nori padaryti, nes ką jis, žmogelis, galės veikti, jei siudamas negalės dainuoti. Mat unksti per nosį nevisados yra galima, nes šaltam ore buna užsikimšus. Bet kiek man yra žinoma, tai Pruselaitis netik kad neatsisako nuo senojo svieto marnasčių, bet, priešingai, labai prie jų prisirišęs.

Padubysietis.

PASTABOS IŠ KAUNO.

‡‡ Istorija pasikartoja: Lietuvis, Telšių žemaitis, Narutavičius užsisėdo ant "garbingo" Lenkijos prezidento sosto. Budamas lietuvis ir dar kairesnių pažiurų (narys P. P. S.) užsimanė prezidentaut nususiusių šliachtų panstvoj. Naujų okupacijų ir unijų lenkų bernas išsigimęs žemaitis nesulaukė, nes lenkų ekstra patriotas Niewiadomskis jį nušovė.

‡‡ 1920 metuose vienas Lietuvos darbuotojas kalbėdamas su nukautu Lenkijos prezidentu Narutavičium priminė jam apie žemaitijos girias ir medžioklę. Senis užraudo ir jo akyse pasirodė ašaros.

‡‡ Kauno žydai sako: "Kuomet lietuvis norėjo lenkams prezidentauti jį lenkai nušovė kaip kad demarkacijos linijos lietuvius kad šaudo, o Lietuvos prezidentas Stulginskis rodos daug bendro turi su ponais"...

‡‡ Kantičkose giedama: "Dievulis davė dievas ir vėl atėmė." Krikščionys demokratai davė Lietuvai konstituciją, bet prezidentą renkant dėl konstitucijos paragrafų "nesibaderiavo." Be jos mat lengviau apsidirbt su "kramola."

‡‡ Už priminimą konstitucijos renkant prezidentą klerikalai prašalino Natkevičių dešimčiai posėdžių. Jam draugai pataria iki tol neapleist Seimo posėdžių, kol nepašauks policiją ir neišneš su kede, o gal kitas vėjalis papųs.

‡‡ Jeigu valstiečiai, liaudininkai, socialdemokratai, komunistai ir tautinių mažumų atstovai —viso 40 prieš klerikalų 38 — laikytusi vienybės, tat Lietuvoj papustų kitokis vėjas ir p. Stulginsko sostas sudrebėtų.

‡‡ Nelaimingas tas Bostono Ivas-Ivaškevičius: Kaune jam klerikalai trukdo kalbėti ir prašo krašto apsaugos ministerio, kad jį stabdytų, nerodytų vargingo kareivių gyvenimo etc. O Klaipėdoj lenkų agentams įprašius francuzų atstovas Petisne p. Ivaškevičiui visiškai uždraudė Klaipėdos mitinguose kalbėti. Kaip matome Lenkijos agentai ir Lietuvos krikščionys demokratai į vieną dudą pučia.

‡‡ "Amerikos Lietuvis" parašė, kad dėl amerikiečių seimo Kaune tarimų Lietuvos valdžia tuliems amerikiečiams gali aprubežiuot laiką gyvenimo Lietuvoje. "A. L." redaktoriui turėtų but žinoma, kad ir be seimo amerikiečius Lietuvos valdžia ir valdininkai nemyli ir į juos žiuri kaip į doleriais prikimštą maišą. Žydams Lietuvos valdžia davė butą ir žydišką ministeriją gelbėt žydams biznyje etc., o amerikiečiams, kurie Lietuvai yra labai daug davę vien tik pasibiaurėjimo vertus įstatymus ir registracijas. Dėl to tai pilieti Jokubynai buvo šaukiamas Amerikos lietuvių suvažiavimas Kaune, kurį tamsybės apuokai čia pat ant vietos grįovė, nesiklausę Worcesterio advokatų.

‡‡ Amerikos Lieuvių Tautinė Sandara Lietuvoje kaskart įgyja daugiau populiarumo. Sandaros darbą sveikina ir jam daug kredito atiduota valstiečiai, liaudininkai, kairesnieji Santaros elementai ir šiaip demokratybės dėsniais besivaduojanti piliečiai. Patekusius Lietuvon "Sandaros" numerius Lietuvos žmonės skaito su didžiausiu įdomumu. Taigi jeigu Sandaros tvirtovė mano apleist Bostoną, tat vieton Chicagon, tegul geriau į Kauną, Šiaulius, Panevėžį, Mariampolę, Klaipėdą arba į Vilnių persikelia, o išdidųs Chicagos bankieriai, agentai, daktarai, advokatai, biznieriai ir kitoki Bridgeporto "citizenai" tegul pakeltu upu susirenka vieną gražią dieną ir tegul savo Sandarą įsistengia neviliodami ją iš mažo South Bostono.

‡‡ Rodos "Sandaroj" ar "Tėvynėj" turėjo tilpt statutas Lietuvos ir Amerikos Lietuvių Susiartinimo Draugijos." Tverėjai yra profesorius Z. Žemaitis,F. Bortkevičienė, K. Norkus, A. Karsokas, M. Sleževičius ir kiti. Puiki idėja, bet ir tai organizacijai peizoti atsiras savanorių ir samdininkų. (Tas statutas tilpęs pereitame "Sandaros" numeryje.—Red.).

‡‡ Iš viso pasaulio važiuoja delegatai į Ameriką pas savuosius išeivius aukų rinkti. Pas Amerikos lietuvius važiavo vyrai, važiavo kunigai, pagaliaus atvažiavo moterys. Kam, kam, bet ponioms Sleževičienei ir Vencienei amerikiečiai turėtų koduosniausiai pagelbėti jų prakilniame Lietuvos kudikių gelbėjimo darbe.

‡‡ Kaune daug kalbų sukėlė užtekanti žvaigždė — ne Jupiteris, ne Venera — bet Babickaitė. Eidamas Laisvės Alėja kalbuosi su draugu ir jis pageidauja, kad ta žvaigždė ne tik laikraščiuose, bet ir Californijoj šviestų.

‡‡ Tikri liurbiai tie "Amerikos Lietuvių Teatro Bendroves" bosai iš Chicagos: kuomet visi keturi žydų laikomi Kauno kinematografai kasdien prisigrudę per ištisus penkis seansus į sąvaitę turi gryno pelno kiekvienas minimum 400 dolerių, tat mus Chicagos teatrai tik namus Kaune nupirko ir daugiau jų realių žygių nesimato. Jau rusai Kaune baigia organizuoti kino filmų gaminimą, mobilizuoja geriausius lietuvių, rusų ir vokiečių artistus ir rengiasi žmoniška kino pastatyti, kuriame nereikėtų troškulio bijoties. Užtat lietuviai sako, kad Amerikiečiai Lietuvoj tik saliunus moka atidaryti, o didelius kulturingus, sykiu ir pelningus dalykus svetimiems palieka.

Santakiškis.

Pastabos.

‡‡ Aleksandras Stulginskis tapo su 36 balsais išrinktas Lietuvos Valstybės Prezidentas: krikščionių demokratų frakcijos. Socialdemokratai nei nepasirodė balsavimo laike, liaudininkai ir valstiečiai mėgino skaityti savo deklaraciją, bet dėl kilusio trukšmo nieko nebuvo girdėti. v. l. atstovas L. Natkevičius, už "ardymą" seimo tvarkos prašalintas 10-čiai posėdžių!

‡‡ Tokioms komedijoms viešint Lietuvos Seime, ką-gi mes gero galime laukti iš tokio Seimo?!

‡‡ "Draugas" labai džiaugiasi, kad V. Čarneckis Lietuvos atstovas apsivedė bažnyčioje ir dagi su nare vyčių 26 kuopos. Išto džiaugsmo negali susilaikyti ir Sandariečių laisvamaniais pavadinęs ir buk dabar bus naujos medžiagos rezoliucijas rašyti...

‡‡ "Naujienos" ironiškai pastebėjo apie nusimetimą vardo socialistų iš L. V. Liaudininkų Sąjungos. Kad buvo taip vadintasi, tai kogi "N." pikti? Valstiečiai padėjo išauklėti Lietuvoje socialistų partiją, dabar jau turi pilietybės teises, gali vieni gyvuoti. Bet L. V. L. S, nėra buržujų partija, ir tam pats

draugas Grigaitis vargu tiki, ką rašo apie minėtą sąjungą.

‡‡ Grynai davatkiškas juokas, mat juo didesniais brostvų pundais apsikorus davatka, juo ji piktesnė ir moka kaimynus biauriau ir šlykščiau apkalbėti. Taip yra ir su "Draugu," kuris paleidęs savo ilgą liežuvį plaka niekuo neprasikaltusius žmones.

‡‡ Francuzų zengimas į Vokietiją stebina Suvienytas Valstijas, podraug ir kitas šalis, koks tai godumas neapsakytas. Kad tik iš to savo gašlumo nepaspringtų...

‡‡ Valio Klaipėdėčiai! Jusų žygiams mes simpatizuojame. Kad tik jus galėtumet atsiliuosuoti iš svetimų pančių! Maldavimo niekas neklauso, užtai pats turi savo tiesų reikalauti su spėka. **Jonas Dyglis.**

LIETUVOS NAŠLAIČIŲ ŠELPIMO KOMITETO BROOKLYNE SUSIRINKIMO PROTOKOLAS.

Susirinkimą atidarė Komiteto Pirmininkė p. Bacevičienė, p. J. Valukienės namuose, Brooklyn, N. Y., 6 v. vakare, sausio 9 d. 1923 m.

Susirinkime dalyvauja: ponios Bacevičienė, Širvydienė, Misevičienė, Valukienė, Mikolainienė, L. M. G. K-to atstovės iš Lietuvos gg. D. Sleževičienė ir V. Vencienė ir pp. J. O. Širvydas, Dr. J. Valukas, V. K. Račkauskas.

Susirinkime priimta šitie nutarimai:

1.— Surengti Brooklyne viešas prakalbas, kuriose L. M. G. K-to atstovės išaiškįs visuomenei prieglaudų padėtį.

2.— Surengti "naminę vakarienę" Brooklyne, jei galima kun. N. Petkaus svetainėje. Tuo reikalu apsiima rupinties p. Širvydienė ir p. Valukienė.

3.— Surengti koncertą, už mėnesio laiko nuo dabar ir tuo tikslu atsikreipti į p. V. Jankauską, kurs yra žadėjęs gauti artistus.

4.— L. M. G. Komiteto ir Vilniaus našlaičių naudai surengti viešą aukų rinkliavą gegužės 7 d. ir rupintis, kad ir kitose Amerikos kolionijose tą dieną rinkliava tam tikslui butų surengta. Lietuvoje gegužės 7 d. yra skiriama Lietuvos Moterų Globos Komiteto rinkliavai.

5.— Vietos Komiteto veikimo praplėtimui, kiekviena Komiteto narė privalo per mėnesį prirašyti bent po 3 narius ar nares.

6.— Narių mokesnys yra nustatytos sekančiai: nario mokesnis — $1.00 metams; aukojusieji stambesnes sumas yra paskirstomi sekančiai:

$25.00 — nariai labdariai;
50.00 — garbės nariai;
100.00 — amžinieji nariai.

7.— Nutarta susirinkimus laikyti kas mėnuo ir kas kartas pas kitą narę namuose.

8.— Susirinkimas pasibaigė 8 v. vakare.

PRADŽIA DARBO BROOKLYNE.

Lietuvos našlaičiams $525.00 vienu vakaru!

Lietuvių Moterų Globos Komiteto įgaliotinės g. D. Sleževičienė ir g. V. Vencienė pradėjo darbą nuo New Yorko ir Brooklyno. Vakarienėje, kuri buvo 7 d. sausio Astor Viešbutyje New Yorke, Dr. A. Baceviče sumanė parinki burelį darbuotojų, kurie tuojaus prisidėtų su auka, L. M. G. K-to darbo Amerikoje pradžiai. Čia pat susirašė burys žmoniu, prisižadėjusiu aukoti kas $50.00, kas $100.00 ir daugiau.

Sausio 9 d. vietos Lietuvių Moterų Globos Komiteto narių (žinomo vardu Lietuvos Našlaičiams Šelpti Komitetas) susirinkime pas p. daktarienę Jievą Valukienę Brooklyne, aukščiau padarytas pasižadėjimas pradėta ir pildyti. Čia pat užsimokėjo sekančiai:

Poni Bacevičienė ir Dr. A. Bacevičius $100.00.

Poni Valukienė ir Dr. J. Valukas $100.00.

Viktorija Valukiutė (2 m. amžiaus) $25.00.

Poni M. Misevičienė ir Dr. J. Miseviče $50.00.

Viso $275.00.

Tarp pasižadėjusių paremti L. M. G. K-to darbą stambesnėmis aukomis yra sekantie tautiečiai: V. Jankauskas, P. Vilmontas, J. Garšva, M. W. Bush, V. K. Račkauskas, J. Ambraziejus ir visa eilė brooklyniečių.

Prie tų $275.00, kurie buvo sumokėti sausio 9 d., prisidėjo dar $41.25, sudėti laike vakarienės pas pp. Bush'us, Brooklyne (Woodhaven'e). Vakarienėje svečias iš Bostono, g. kompozitorius M. Petrauskas įnešė, kad kiekvienas, kas pratars angliską žodį, turi mokėti baudos 25c. už kiekvieną žodį. Visi svečiai labai gyvai parėmė tą sumanymą, ir prie didelio gyvumo ir juokų sumetė $41.25. Tokiu budu į vieną vakarą susidarė našlaičiams $316.25.

Brooklyniečių ir New Yorkiečių parama.

Sausio 9 d. pas g. ponią J. Valukienę buvo susirinkimas, kuriame dalyvavo: ponios D. Sleževičienė, V. Vencienė, Bacevičienė, Misevičienė, Mikolainienė, Širvydienė, p-lė P. Jurgeliutė ir ponai J. O. Širvydas, Dr. J. Valukas ir V. K. Račkauskas. Tame susirinkime buvo apsvarstyti planai veikimui, kad L. M. G. K-to atstovių darbas Amerikoje vyktų pasekmingai.

Po apsvarstymo priimta sekanti nutarimai:

1. Surengti Brooklyne viešas prakalbas kaip tik bus galima gauti salė.

2. Surengti taip vadinamą "naminę vakarienę." Tuo reikalu pasirupins ponios Valukienė ir Širvydienė.

3. Surengti koncertą, kai tik bus galima. Kreiptis į p. V. Jankauską, kurs jau yra pažadėjęs plačią šiuo reikalu paramą.

4. Lietuvių Moterų Globos Komiteto ir Vilniaus našlaičių naudai rengti Amerikoje Našlaičių Dieną, gegužės 7 d., kaip kad Lietuvoje ta diena yra paskirta išimtinai Lietuvių Moterų Globos Komitetui.

5. Vietoje Lietuvių Moterų Globos Komiteto Skyrius pasižada plėsti savo veikimą; kiekviena narė apsiima prirašyti šį mėnesį po 3 naujus narius ir nares.

6. Narių mokesnis paskirstoma šitaip: paprastas narys moka metams — $1.00; narys labdarys vienlaik moka — $25.00; garbės narys — $50.00; amžinas narys — $100.00.

7. Nutarta laikyti susirinkimus kas mėnuo, kas kartas pas kitą Komiteto narę.

Iš pranešimo, kurį padarė L. M. G. Komiteto atstovė, paaiškėjo, kad jos steigs tokiu: Komiteto skyrius visuose Amerikos miestuose. Paskui tie skyriai rinks savo centrą Amerikoje. Tai bus lyg ir autonominė L. M. G. Komiteto šaka Amerikoje.

L. M. G. Komiteto sąskaita yra Baltic States Banke, — ten prašoma siųsti visas aukas, skiriamas Lietuvių Moterų Globos Komiteto užlaikomiems našlaičiams,

Dar $147.00 Našlaičiams.

Sausio 10 d., kontraktierių susirinkime, Brooklyne, Lietuvos našlaičiams sudėta dar aukų, butent:

Andrius Kairiukštis $30.00,
O. Moteka $25.00.
Pranas Žydelis $25.00.
J. Augunas $25.00.
Jonas Šimaitis $10.00.
Pranas Šimaitis $10.00.
Vladas Petrulis $5.00.
Balt. Bubnelis $5.00.
Pr. Šalaviejus $5.00.
X. $5.00.
J. Morkus $2.00. **Viso $147.00.**

Rep.

Baltic States Banko Atstovas Kaune.

Baltic States Banko, New Yorke, atstovas Kaune, p. V. K. Račkauskas, išbuvęs Lietuvoje porą mėnesių, 17 d. gruodžio apleidžia Lietuvą ir grįžta Amerikon. Jo atvykimo Lietuvon tikslu buvo sudaryti ryšių su Lietuvos Banku, Finansų Ministerija, su Latvijos Bankais ir Vilniaus Bankais.

Baltic States Bankas yra bene vienintėlė Amerikoje grynai lietuvių įstaiga; iš 317 akcininkų 312 yra yra lietuvių. Jo kapitalas yra $270,000; depozitai jau siekia beveik pusantro miliono dolerių. Valdybą sudaro ir gi lietuviai, žinomi Amerikos pasiturinti žmonės, advokatas Jonas S. Lopatto, M. W. Bush (Bučinskas), Dr. J. Misevičius, Jonas Skritulskas, A. B. Strimaitis, B. Ščegauskas, W. Šidlauskas ir kiti. Per tą banką perėjo Lietuvon jau gana stambios sumos pinigų, — maždaug į pustrečio miliono dolarių per pusantrų metų. Kaip atstovas V. K. Račkauskas sakė, suviršs 30,000 lietuvių yra siuntę pinigus į Lietuvą per Baltic States Banką 1921 ir 1922 metais. Šiaip B. S. Bankas turi didelio pasitikėjimo Amerikos visuomenėje, ką liudija faktai, kad New Yorko Valstybė ir tos Valstybės Bankų Ministerija laiko savo depozitus B. S. Banke.

p. V. K. Račkauskas, iškeliaudamas Amerikon, iškėlė Metropolio Viešbutyj pietus, 12 d. gruodžio, kuriuose dalyvavo musų vyriausybės ir finansinių sferų atstovai: premjeras g. Galvanauskas su žmona, finansų ministeris g. V. Petrulis su žmona, Lietuvos Banko vedėjas prof. Jurgutis ir to banko direktoriai: pp. A. Prusas ir J. Kaupas su žmona, p. M. Sleževičius, Prek. ir Pramonės Banko pirmininkas p. M. Yčas, Lietuvos Kredito Banko direktoriai p. A. Vosylius, Dr. B. K. Vencius su žmona, p. J. Smilgevičius; profesorius M. Račkauskas; Vakarų Departamento direktorius p. B. K. Balutis su žmona; p. Strimaitis; p. K. Norkus su žmona; p. J. Vencius; Kauno burmistras p. J. Vileišis ir kt., viso 23 asmens.

Vakarienės laiku gerb. Yčas buvo "toastmasteriu." Jo budas ir prilyginimai labai įvairino kalbas. Kalbėjo beveik visi svečiai. Ministerio Pirmininko gerb. Galvanausko kalba buvo labiausia nukreipta į Amerikos lietuvių klausimus, kt. registracijos klausimas ir ruošiamasis projektas leisti Amerikos lietuviams pirkti žemę Lietuvoje. Finansų Ministeris aiškino dabartinę ekonominę Lietuvos padėtį.

Bendrai imant, visas vakaras buvo labai malonus. Jautėsi, jog tarp Lietuvos ir Amerikos susidaro tvirti ir rimti finansiniai ryšiai ir jie, be abejonės, bus našųs ir naudingi Lietuvai ateityj. Vakaro šeimininkas p. V. K. Račkauskas, baigdamas savo atsisveikinimo kalbą, pareiškė, jog Baltic States Bankas yra Lietuvos Kredito Banko, Prekybos ir Pramonės Banko, Lietuvos Banko ir Lietuvos Finansų Ministerijos Korespondentu Amerikoje.

Rep.

KALENDORIUS!

A. L. T. Sandaros Kalendorius 1923 m. yra sekančio turinio:

1) Kalendorinė dalis su švenčių bei šventųjų vardais ir svarbiausiais istoriniais įvykiais.
2) 13 puslapių svarbiausių informacijų, kurios yra naudingos kiekvienam žmogui.
3) Ei, Jaunime! (Eilės).
4) Našlaičio Mintys (Eilės).
5) Naujiems Metams (Eilės).
6) Norėčiau Paklausti (Eilės).
7) Lietuvos Valstybės atgijimas ir jos stiprėjimas.
8) Lietuvos Valstybės Konstitucija.
9) Apie Elektrybę.
10) Iš Didžiojo Karo.
11) Sandaros Istorija.
12) Lietuvos Apskričiai ir Valsčiai.
13) Skelbimai.

Kalendorius didelio formato 6x9, 144 puslapių su daugybe paveikslų kaina tik 25c. Šiame Kalendoriuje telpanti raštai yra niekados nepasenstanti ir naudingi kiekvienam žmogui per visą gyvenimą. Tad pasiskubinkite užsisakyti Kalendorių sau ir savo giminei Lietuvoje.. Kuris norite pasinaudoti proga, prisiuskite $1 gausite Kalendorių, knygą Palydovas, Prabengtis Lietuvių Tautos Senovėje ir Amerikiečiai Lietuvoje. Viso vertės $1.25. Su užsakymais siųskite pinigus sekančiu antrašu:

SANDARA,
327 E St., Boston 27, Mass.

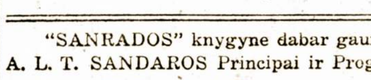

GERIAUSI Cigaretai

APŠVIETA yra didžiausis žmogaus turtas

Tad Svieskis Skaitydams Sias Knygas!

"SANRADOS" knygyne dabar gaunamos šios knygos:

A. L. T. SANDAROS Principai ir Programas. Parašė Albinas Rimka. Pusl. 32. ..... 10c.
AMERIKIEČIAI LIETUVOJE. Labai naudinga knygutė. Parašė V. Vencienė, pusl. 58 ..... 25c.
ANDERSONO PASAKOS. Čia telpa 11 gražių pasakaičių su paveikslais papuoštų. Lietuvių kalbon išguldė P. Nerys. Pusl. 82. ..... 25c.
AUKSO VERŠIS. Vieno veiksmo komedija. Vertė Scenos Mylėtojas. Pusl. 35 ..... 15c.
A. STRAZDO RAŠTAI. Su autoriaus biografija ir paveikslu. Kaina 25c
BAUDŽIAVA LIETUVOJE. Pusl. 76 ..... 10c.
BARBORA UBRIKA arba Klioštorius ir Jezuitai. Pagal oficialius rekordus parašė W. L. Clark, sulietuno A. J. Karalius, M. D. Čia atidengiama visas šaltinis klioštoriaus nedorybių, labai akyvas skaitymas. Pusl. 118 ..... 50c.
CHEMIJA. Su daugybe paveikslų, 116 pusl. ..... 25c.
DEŠIMTS METŲ Tautinės Kulturos Lietuvoje. Nuo 1905 iki 1916 m. (Be apdarų 25c. Su apdarais .... 50c.
DVASIOS GYVENIMO MEKANIKA. Su paveikslais, 148 pusl. (Be apdarų 35c.) Gražiuose apdaruose .. 60c.
DANGAUS AUKŠTUMAS ir žmogaus senumas. Anykščių šilelis ir daugelis visokių naudingų žinių, su daugel visokių paveikslų. Pusl. 150 ..... 20c.
EILĖS-DAINOS. Parašė Juozas Rainis. Gražios eilės dėl deklamavimo. Pusl. 32 ..... 20c.
FRANCIJOS REVOLIUCIJA. Parašė M. Avietėnaitė.
GYVENIMO VERPETE. Drama penkių veiksmų. Parašė Bl. Kadagutis. Pusl. 77 ..... 45c.
GEOLOGIJA. 144 pusl. ..... 25c.
JONO JONYLOS VEIKALAI. Trys tomai. Gražiuose audeklo apdaruose $1.50
KAIP ŽMOGUS GYVENO ant žemės. 47 pusl. ..... 10c.
KAIMIEČIŲ KOVA SU PONAIS, 60 pusl. ..... 10c.
KĄ DARYTI, KAD SVEIKI BUTUME ir ilgai gyventume. Pusl. 32. ..... 10c.
KAIP JAPONAI GYVENA DABAR. Parašė Dėdė. Puslapių 48 ..... 10c.
KEISTUTIS. Tragedija V aktuose, 101 pusl. ..... 30c.
KULTUROS ISTORIJA. Trys tomai su daugybe paveikslų. (Be apdarų $2.00.) Su apdarais ..... $3.50.
KANDILAS. Parašė Voltaire, lietuvių kalbon vertė Karolis Vairas, "Dirvos" išleistas, puiki apysaka $1.00.
LENKŲ SĄMOKSLAS LIETUVOJE. Su Lietuvos žemlapiu ir paveikslais. Istorijos dokumentas. .... 60c.
LIETUVOS ISTORIJA. M. Šalčius, 100 pusl. ..... 50c.
Gražiuose apdaruose ta pati ..... 75c.
LIETUVOS ALBUMAS. Didelė paveikslų knyga, kurioje telpa daugybė paveikslų visų įžymiausių Lietuvos veikėjų. Pusl. 435 ..... $5.00
LITHUANIA in Retrospect and Prospect, angliškai parašė Dr. J. Šliupas. Pusl. 97 ..... 25c.
LIETUVOS KARIUOMENĖ. Parašė karininkas Ladislovas Natkevičius, artilerijos vyresnysis leitenantas. Telpa pilnas aprašymas tvėrimosi Lietuvos kariuomenės, Lietuvos kariuomenės forma, virš 60 gražių įvairių fotografijų porą žemlapių ir keletas karišky dainų su gaidomis. Šita pirma tos rušies knyga lietuvių kalboje, turi rastis kožno jaunuolio skaitoma ir gerbiama. Kaina popieros viršais $2.00
VYRIŲ MOKSLAS. Parašė A. J. Karalius, M. D. Yra pasiskaitymui kiekvienam naudinga daktariška knyga, pusl. 394, tvirtnose skuros apdaruose $7.00

LIETUVOS LAISVĖ. Trumpa peržvalga Lietuvių tautos politikos. Parašė Dr. J. Šliupas. Pusl. 47 ..... 10c.
MULKINĖ ir MULKINTOJAI. Dviejų veiksmų komedija iš Amerikos lietuvių gyvenimo. Parašė Knyburys. Pusl. 35 ..... 10c.
MASKOLIŲ DARBAI KRAŽIUOSE. Labai naudinga pasiskaitymui knygelė. Pusl. 15 ..... 15c.
MAŽAS MUZIKOS ŽODYNĖLIS. Tankiausiai vartojamų žodžių paaiškinimai anglų ir lietuvių kalbose 32 pusl. Kaina ..... 25c.
PRABENGTIS Lietuvių Tautos Senovėje. Parašė Dr. J. Šliupas. Kas nori susipažinti su Lietuvos praeičia, kiekvienam naudinga perskaityti. Pusl. 46 .... 25c.
PASKAITA Amerikos Lietuviai ir Lietuvas. Ši knygutė nušviečia visų Amerikiečių lietupių veikimą Lietuvos laisvės reikaluose. Pusl. 25 ..... 10c.
PASNIKAI LIETUVOJE. Parašė K. Stiklius. ..... 05c.
ŠIENAPIUTĖ. Vieno akto operos Libretto. Žodžiai K. Jasiukaičio, muzika Miko Petrausko. Pusl. 24 ..... 10c.
P. VAIČAIČIO EILĖS. 165 pusl. ..... 60c.
PASKAITOS IŠ BIOLOGIJOS IR BAKTERIOLOGIJOS, su daugybe paveikslų, 172 pusl. (be apd. 50c.) su gražiais spalvuotais apdarais ..... 75c.
REVOLIUCIJA. Jos prasmė, priežastis ir pamatas. Šių dienų klausimo veikalas, 44 pusl. ..... 10c.
SVETIMOJ PADANGĖJ Pasaulio Verpetuose, Eilės dainos ir prietikiai du šimtai eilių parašė A. J. Jokubaitis. Pusl. 200 ..... $2.00.
ŠIRDIS. Iš Italų Edmundo de Amici, vertė M. Grigonis, 362 pusl. (Be apdarų $1.00) su gražiais auksuotais ir spalvuotais apdarais. Kaina $1.50
SOCIALIZMAS IR DARBININKŲ KLAUSIMAS 39 pusl. ..... Kaina 10c.
SERGĖKITE AKIŲ APVILKIMĄ. Pusl. 11 ..... 05c.
TRACHOMA arba sergėkite akis. ..... 10c.
Trumpa aiški istorija Francijos revoliucijos. Su paveikslėliais. Pusl. 75 ..... 40c.
TECHNIKOS STEBUKLAI. Su daugybe paveikslų 142 pusl. (be apdarų 25c.)Su gražiais apdarais .. 50c.
VISAS SVIETAS. Žemė, kalnai, vanduo, upės žmonės miestai, statistikos žinios. Sutaisė P. Mikolainis. .. 25c.
VĖLIAVOS AKYVAIZDOJE. Francuziškai parašė

Užsisakant knygas, kartu reikia ir pinigus prisiųsti sekančiu adresu:

Jules Verne. Liet. kalbon vertė J. A. Chieliauskas. Labai įdomus skaitymas. Pusl. 212 ..... 75c.
VANDUO ANT ŽEMĖS, po žeme ir viršuje žemės. .. 10c.
VINCO KUDIRKOS RAŠTAI. Šeši tomai (paskirais tomais neparduoda) . Kaina ..... $6.00.
ŽEMĖS ISTORIJA. Su paveikslais. 54 pusl. ..... 10c.
ŽMOGAUS PAREIGOS. Parašė Giuzeppe Mazzini, vertė V. K. R. Kiekvienam žmogui reikia žinoti savo pareigas ir perskaityti šią knygą. Pusl. 245 ..... $1.00
ŽIVILĖ, Duktė Karijoto. Tragedija V aktuose, labai tinkama musų scenai, 118 pusl. ..... 20c.

NAUJOS KNYGOS IŠ LIETUVOS.

KELIONĖ APLINK PASAULĮ Per 80 Dietų. Parašė Jules Verne. Vertė J. Balčikonis, 228 pusl., didelio formato su iliustruotais viršeliais ir su paveikslais, kaina $1.00
KAUNO ALBUMAS. Su 50 Kauno miesto vaizdų, 62 puslapių. Kaina tik $1.00
LIETUVOS ĮSTATYMAI. Surinko teisininkas A. Merkys, suredegavo Vyriausiojo Tribunolo Pirmininkas A. Kriščiukaitis. Pirmas leidinys iki 1922 m. balandžio 20 d. Labai didelė knyga 1032 puslapiai, kietais popieros viršais ..... $3.00.
PALYDOVAS. Labai turininga knygutė, su daugybe visokių informacijų apie Lietuvos valstybės visą padėti. Labai naudinga kiekvienam grįžtančiam arba kad ir čia gyvenančiam. Knygutė iš 112 puslapių, tvirtuose audeklo apdaruos, su Lietuvos žemlapiu ir Kauno miesto planu. Kaina tiktai ..... 50c.
PAJUDINKIME VYRAI ŽEMĘ! Parašė vengriškai Maurikis Jokai, trumpai atpasakojo lietuviškai Aišbė. Labai puiki apysaka, 116 puslapių, kaina ..... 75c.

"SANDARA" Book Dept., 327 E St., Boston 27, Mass.

"SANDARA" sąvaitinis geriausis darbo žmonių laikraštis. Kaina Amerikoje $2.50 metams. Lietuvoje $3.00. "Sandara" leidžia Kalendorių 1923 m. kuriame telpa daugybė informacijų, paveikslų eilių ir svarbių straipsnių. Kaina 25c.

"SANDARA"
327 E St., So. Boston 27, Mass.

Naujos Knygos!

Šiomis dienomis iš Kauno gavome šias naujas knygas:

"MAGARYČIOS" Feljetonų knyga parašė Aklasmatė. Didelio formato knyga 144 pusl., telpa daug puikių feljetonų. Kaina tik 35 centai.

LIAUDININKŲ KOVA SU KLERIKALAIS STEIGIAMAJAME SEIME DĖL LAISVĖS IR ŽEMĖS. Didelio formato knygutė su paveikslais. Puslapių 32, kaina 15c.

"LIETUVOS UKININKO" KALENDORIUS. Telpa daug visokių informacijų ir svarbių raštų apie Lietuvą. Puslapių 120 kaina 25c,

Tad, kurie norite gauti šias knygas, tai pasiskubinkite, nes jų nedaug gavome.

"SANDARA"
327 E Street, So. Boston, Mass.

Lietuviai Amerikoje

NEW BRITAIN, CONN.

Petrausko koncertas.

Sausio 5 d., apie 8:00 val. vak. Lietuvių svetainėje, 354 Park St. įvyko gerb. Miko Petrausko koncertas. Klausytojų galėjo buti daugiau, bet tame kalti rengėjai, kad negarsino iš anksto.

Neminėsiu programo, nes visos kolionijos turės progą išgirsti, tik pabrėšiu abelną įspudį iš koncerto.

Laukiau su nekantrumu ir lig jaučiau baimę ir gailestį, kad gal daugiau negirdėsiu musų muzikos tėvo, gerb. komp. Miko Petrausko koncertų, nes tai jo paskutiniai atsisveikinimo koncertai, po kurių važiuos į Tėvynę. Gaila.

Pasirodžius gerb. muzikui Petrauskui ant scenos, pakilo didelės ovacijos, ir štai, prieš save matai tikrą dailininką. Jo fiziognomija, gestikuliacija, apsirengimas ir abelnas scenoj užsilaikymas duoda žiurėtojui kažkokį jausmą — garbę turėti tokį artistą savo tarpe. Rodosi, tas žmogus sutvertas tik dailei. Bet jam uždainavus, pradedi gyventi dailės atmosferoje ir širdis trokšta, kad musų numylėtas Mikas dainuotų ir dainuotų mums amžinai. Jo balsas skaistus, išlavintas, tai yra visiems žinoma. Kaip pamąstai, kad neilgai teks jį girdėti, ir vėl liudnumas apima.

Mano supratimu, antrą vietą koncerte užėmė vietinė dainininkė p-lė Michalina Bražauskaitė, soprano. Jos balsas tvirtas, puikiai skambantis, ir gerokai išlavintas, darė malonų įspudį į klausytojus. P-lė Blažauskaitė iš profesijos yra mokytoja, bet jeigu ji butų dainininkė, tai mes turėtume puikią scenos žvaigždutę. Tik vienas dalykas, kurį turiu pastebėti, tai jos apsirengimą be skonio. Ji turėtų daugiau atydos atkreipti ir į tai, nes tame irgi tveriasi dailė. (Nejaugi p-lė Blažauskaitė turėtų geresnį balsą ir butų labiau muzikoje išlavinta už p. Putvinskaitę? —Red.)

P-lė Veronika Putvinskaitė, soprano, turi malonų balselį ir ji gerai klausytojam patinka. Tik ant akių atrodė lig nervuota, bet tą mažai kas galėjo pastebėti. Gestikuliacija tinkama.

Jonas Pruselaitis, jaunas musų smuikininkas, kaip aš jį mačiau dveji metai atgal, yra toli nužengęs muzikoj. Iš jo su laiku sulauksime vieną iš geriausių pasaulinių smuikininkų. Dabar labai gerai smuiką valdo.

Itin, noriu pastebėti, kad musų artistai turėtų lietuvišką programą, tai daug malonesnį įspudį padarytų. Mes norime tyrą lietuvišką sielos meną. (Bet kur tada lietuviai išgirs svetimą muziką ir kaip galės apibranginti savo tautos tvarinius, jei negalės susilyginti su visasvietinės muzikos perlais? Red.) Antaną Bačiulį bučiau pamiršęs, tai visai ne tokį tikėjausi išgirsti. Balsą turi didelį, bet sausas, tuščias ir neišlavintas. (Gerb. Bačiulio balsas yra ir dailus ir jau pusėtinai pralavintas, nors da nėra galutinai nustatytas. Dėlto jis ir nepriėmė užkvietimo važiuoti į Lietuvos operą. Šiuose koncertuose gerb. Bačiulis dainavo su netikėtai suskaudusia ir užkimusia gerkle. Kitaip gi toks muzikos žinovas, kaip gerb. M. Petrauskas, nesivažiuotų jo po savo koncertus).

Vieną iš blogiausių įspudžių svetainėje gavau, tai iš sportų ir kai-kurių vietinių "veikėjų" (gal didžiuma prie kortų veikėjai). Tai mat kaipo "augšti" žmonės, negali buti lygus su kitais, bet turi pasirodyti ir atsižymėti. Bet kaip čia padaryti? Nužiurėta geriausia pasieniais (gaila, kad ne patvoriais) sustoti, kad visi juos galėtų matyti, kaipo "žymesnius" žmones. Sėdynių buvo užtektinai. Vienas iš sėdinčiųjų pastebėjo: "bizai, eikit sėstis!" ir, matomai, tas juos užgavo. Taip visą vakarą ir iššiopsojo pasieniais. Gaila tokių nekulturingų žmonių. O pas mus beveik ant kiekvieno parengimo "veikėjai" nori pasirodyti, vaikščiodami skersai ir išilgai. Taip yra negražu ir nemandagu.

Korespondentas.

WATERBURY, CONN.

Sausio 3 d. 1923 m. įvyko senai lauktas kompozitoriaus Miko Petrausko koncertas. Koncertai pas mumis ne naujanybė, bet Miko Petrausko Waterburiečiai laukė, o musų laukimas nebuvo suviltas, nes kompozitorius dainavo geriausia kada esu girdėjęs. Publika stačiai jam kėlė ovacijas, po kelius kartus iššauk dama, tad ir gerbiamas kompozitorius ir nepasigailėjo sudainuoti daug gražių dainelių.

Programas buvo gana turtingas, kompozitorius išpildė sekančius dalykus geriau negu gerai: a) Recitatyvas ir aria iš opr. "Dubrovskij" Napravnik, b) Pilypo romansas iš opr. "Pirmosios Gegužės" M. Petrauskas, c) Kavatina Vladimiro iš opr. "Kniaz Igor" Borodin, d) Moterims; Improvizacija, iš opr. "Vaikas ar Mergaitė?" M. Petrausko, e) Hymne Triumphale opr. "Le Prophete" G. Meyerbeer, f) Duettos iš opr. "Faust" Gounod (su Antanu Bačiuliu).

Iš liaudies dainų sekančios: Devynios pačios, Kriaučius, Šių nakcialį, ir dar vieną, kurios vardo nepagavau.

Iš išpildytų veikalų kiekvienas gali matyti, kad tai sunkųs ir gražųs muzikos perlai. Ir kuris išgirs šiuos veikalus, tai visados nešios atmintyje, kad buvo Miko Petrausko koncerte. Patarčiau kitų kolionijų lietuviams, kad reikalautų sudainuoti gerbiamą kompozitorių "Moterims; Improvizaciją". Žinoma, tą pamylėjau dėlto, jeigu klaida įvyktų programą darant ir tų dainų nebutų ant programo, tai paprašykite visu balsu, nes jeigu negirdėsite tai gailėsitės.

Po Mikui Petrauskui stovėjo (sulyg dainavimo) Veronika Putvinskaitė, kuri savo dainavime parodė gana gabumo, bet turi labai malonų balselį. Pažymėtina, kad atliko gana artistiškai šiuos veikalus a) Kavatina iš opr. "Il Trovatore" G. Verdi. b) Pasakyk, Lietuva M. Petrausko.

Panelė Evelyna Laskevičiutė skambino fortapijoną vietoje Manequin'ų Šokio (Petrausko) kitą kokį dalykėlį, programe nepažymėtą.

Antanas Bačiulis išpildė gana sunkius dalykus, bet šaltis kankino, matyt, jauną dainininką, todėl sunku buvo ir klausytis, kaip žmogus šalčio suspaustas turi dainuoti.

P-ni Ona Leskevičienė (sopr.) padainavo porą smagių dainelių: a) Carmena Lane Wilson, b) Carissima Arthur Penn.

Poni Laskevičienė turi gana didelį ir malonų balsą, bet dar reikia daugiau lavinti. Bet nežiurint viso turi artistišką išvaizdą, išėjimą, ir užsilaikymą laike dainavimo.

Taipogi puošė vakarą ponas M. P. Brazauskas sugrieždamas ant smuikos tris dalykus: a) Cavatina —Raff, b) Mazurka —W. Haesche, c) Concerto N. 7 Allegro maestoso, — Ch. de Beriot. Nesyki jau teko girdėti ponų Brazauską griežiant smuiką, bet šį sykį daug geriau griežė.

Sutraukus viską kruvon ir palyginus su Lietuvos artistais, musų Amerikos darbo žmonių menininkai ir dainininkai kaszin ar nebus toliau nužengę. Petrausko koncertą, sulyg savo supratimo statau pirmon vieton, o jų antron, išskyrus smuikininkus, visokiu atžvilgiu.

Skakų Bitė.

CHICAGO, ILL.

Švento Jurgio Parapijos priešmetinis susirinkimas.

Nedėlioje gruodžio 31 d. 1922 m. Šv. Jurgio parapijos parapijonys laikė priešmetinį susirinkimą, į kurį atėjo tos parapijos kleb. M. Krušas (Maikis) ir keplos organizatorius kun. B. Bumša. Susirinkimas pradėta pirmininkaujant kleb. Krušui. Darbas ėjo švelniai iki neprieita prie Seminarijos mokesties, kurios yra uždėta 7100 dolerių šiai parapijai, kurs, pagal klebono pranešimo, turi but užmokėtas iki velykų. Tarpe parapijonų kilo neramybė už tokią sunkenybę uždėtą ant jų. Išskaitliavus pasirodo, kad kiekvienas parapijonas turi mokėti tris dolerius ekstra. Tada parapijonai, kuriems pritarė trustistai, pareikalavo sumažinti velykinę kortelių mokestį: vietoje mokėjus 10 dol., mokėti 8 dol. Prieš balsavimą klebonas už seną paprotį po dešimkę, o parapijonai už naują po 8 dol. Klebonas sušuko: "Gana diskusijų ir visokių nesąmonių! balsuokite!" Trustistas Budinas mėgino paaiškinti, ką tas reiškia balsuoti už seną ir kas už naują. Tada klebonas visu smarkumu stumė trustistą Budiną už priešinimos jo aukštybės norams. Į tą peštynę įsimaišė parapijonai, užtardami už Budiną. Įsikarščiavę klebonas ir parapijonai nesigailėjo nešvarių žodžių vieni prieš kitus. Kadangi parapijonų buvo apie 400, tai jiems gan lengvai pasisekė nuveikti kleboną.

Kun. Bumša, matydamas, kad čia jau tikra Dievo koronė, kad jo konfratras pasiųstas į peklą jo įsikarščiavusių parapijonų, šokosi gelbėti situaciją. Pabaigus sakyti kelis žodžius į, pagal Bumšo nuomonę, klystančias aveles, vienas iš darbščiųjų papapijonų, Tamas Janulis, prakilniu balsu paklausė: "Ar seniai kunigas Bumša priklauso prie šitos parapijos, ir kokią tiesą turi kišties į parapijos reikalus?" Tuo suužė visa svetainė: "Išmest lauk iš salės kleboną Krušą ir kun. Bumšą!" Pasigirdo balsai: lauk iš salės! lauk iš musų parapijos! Tada kleb. Krušas ir kun. Bumša mato, kad čia jau ne "do Warszawy" skubinosi lauk palydimi keiksmų ir švilpimų.

Ponams išėjus, parapijonai pabaigė susirinkimą nubalsuodami mokėti velykinę duoklę po 8 dolerius.

Pereitąjį sekmadienį Meldažio svetainėje kalbėjo neseniai atvykęs iš Lietuvos Social Demokratas Bielinis. Bielinis nėra oratorius, bet kalbą neblogai. Tiktai visa bėda su tais atvykusiais žmonėmis iš Lietuvos, kad jie atkeliavę į Ameriką jaučiasi atvykę ar tai į kitą pasaulį, ar į dykųjų žmonių apgyventą šalį. Jiems rodosi, kad mes, Amerikoje gyvendami, visai nieko nežinom, kas ten Lietuvoje dėjosi per pastaruosius laikus, kas kovojo už jos laisvę, ir kas vertas pagarbos.

Metai tam atgal atvažiavo iš Lietuvos kun. B. Bumša — tas pasakojo, kad kunigai vadovavo kariuomenę, kad tiktai pavasarininkai kariavo, o kiti visi vogė klebonų kiaulaites, tai jau visa garbė už gavimą ir iškovojimą Lietuvai laisvės ne kam kitam priklauso, kaip kunigams ir jų pakalikams.

Dabar Bielinis sako, kad liaudininkai ir Valstiečių Sąjunga visuose darbuose rėmė arba dirbo iš vien su krikščionimis demokratais, kad klerikalai ir liaudininkai su Valstiečiais užtarėjai dvarininkų ir kitų buožių ir kad kas tiktai yra gero padaryta Lietuvoje, tai ačiu Social-demokratams.

Gerbiamieji svečiai iš Lietuvos! neapgaudinėkite savęs, nemanykit, kad mes, Amerikiečiai, nežinom, kas ką Lietuvoje nuveikė ir kas ko vertas. Mes žinom, kad klaidų padarė visi, tai yra visos srovės tenai esančios, ir už tinkamai atliktą darbą mes visus be skirtumo pagerbiam, o priešingai — papeikiam. Todėl mums yra gaila, kad jus atvykę į šią šalį vien tik giriatės savo darbais, ir tuom garbės jieškot. Mes žinom, kad klerikalai padarė daug klaidų norėdami pavergti po savo letena Lietuvos liaudį, bet neatleistinų klaidų turi ir gerb. Bielinio draugai, todėl tas dumų putimas į Amerikiečių akis nepakenčiamas.

Per pastaruosius metus čia, Amerikoje, priviso komunistų. Kaikurie juos vadina chamunistais, kiti bolševiski, bolševikai. Ir taip tuos nabagėlius akėja, kas kaip sumano. Paklausus: ar tamsta komunistas? atsako: ne —aš ALDLD. Mat tie pravardžiojimai nusibodo, tai pasislepia po buvusia socialistų organizacija po vardu Liet. Darb. Lit. Draugija, (turbut toj organizacijoj guvo gerokai pinigų). Taigi Chicagoje Perkuno raštinės narių metiniam susirinkime tame klausime gerokai pakalbėta ir atmestas vartojimas vardų chamunistai arba bolše-viski, bet duotas naujas gan gražus vardas, kuris turi but viešai vartojamas Tavorščiai-Tavorišči.

Perkuno Išpažintojas.

LIETUVIŲ MOTERŲ GLOBOS KOMITETAS

(Tąsa nuo 2 pusl.)

čia prašo priimti vaikus invalidų, kurie ne tik vaikų, bet ir patys savęs negali maitinti; čia vėl prašo priimti vaikus tėvų, kurie žuvo kare už Lietuvos nepriklausomybę; čia prašo priimti brolius arba sesutes musų kariuomenės savanoriai, kurie budami patys našlaičiais ir pastoję kariuomenėn, negali jų išmaitinti. Bet dėja ne visi prašymai galėjo buti patenkinti. Komitetas neturėdamas užtektinai lėšų, su ašaromis turėjo atsakyti neigiamai. Taip tęsėsi pusmetis. Komitetas, tikėdamas, kad visuomenė parems jo darbą, neapsivylė. Jau pabaigoj 1919 metų pradėjo plaukti aukų, ir Komitetas galėjo padidinti. Pradžioje 1920 m. pirmininkė D. Sleževičienė kreipėsi per Amerikos lietuvių laikraščius į Amerikos lietuvius, prašydama aukoti lietuvos našlaičiams. Amerikos lietuviai prielankiai atsiliepė. Pirmutinės atsiliepė New Yorko ir Elizabetho lietuvės; toliau atsiliepė lietuvės ir lietuviai iš kitų Amerikos vietų, rašydami prielankius laiškus ir siųsdami aukas. Ir reikia čia pabrėžti, kad Amerikiečių aukos — pašelpa buvo didelė; ačiu Amerikos lietuvių aukoms, Lietuvių Moterų Globos Komitetas turėjo galimybės plėsti savo darbą, turėjo galimybės priimti daugiau globos reikalaujančių į savo organizacijas, turėjo galimybės išplėsti savo darbą ir padaryti didelę kulturos organizaciją. Globojamųjų vaikų našlaičių ir karo aukų skaičius nuolat didėja. Jau už metų nuo įsteigimo prieglaudos Komitetas užlaiko jau 100 vaikų ir jų skaičius vis didėja. Pradžioje 1921 metų jau buvo 130 vaikų. Tų pat metų vasarą buvo 160 vaikų.

Komitetas, matydamas visuomenės, ir Lietuvoje ir Amerikoje, užuojautą, plečia savo darbą dar toliau. Jau pavasarį 1921 metų nutarė įsteigti antrą prieglaudą provincijoje. Tuo tikslu išgavo iš žemės ukio ir valstybės turtų ministerijos Gelgaudiškio dvare, šakių apskrities, namą, 30 margų žemės ir reikalingą skaičių kitų trobesių ir liepos mėn. 1921 m. įsteigė antrą prieglaudą mažiems vaikams ligi 10 metų.

Dar pradžioje savo veikimo 1919 metuose, Komitetas nusistatė, kad negana vaikus aprengti ir pavalgydinti, bet reikalinga taip juos išauklėti, kad vaikai našlaičiai užaugę ir išėję iš prieglaudos, galėtų sau duoną užsidirbti, o visuomenei ir valstybei naudingais tapti. Lietuvai po karui reikalinga įvairių amatninkų ir technikų. Jeigu šiandien tokių yra, tai beveik visi svetimtaučiai, lietuvių labai maža. Komitetas nutarė steigti amatų mokyklą. Šiandien jau veikia šie skyriai:

1) mergaitėms siuvimo ir rankų darbo nuo rudens 1919 m.

2) mezgimo, nėrimo 1920 m. vasaros;

3) baltsiuvystės nuo 1920 m. rudens;

4) staliorystės nuo 1921 m. vasaros.

Kiekvienas skyrius turi atatinkamą mokytoją-vedėją. Be to, kas jau yra, manoma dar steigti mergaitėms namų ruošos, berniukams — rubų siuvimo, ir abiem Gelgaudiškio dvare, antroje prieglaudoj — žemės ukio mokyklą. Dar keletas vaikų mokinasi gelžkelių dirbtuvėse, Technikos mokykloje aukštesnėje ir žemesnėje ir žemės ukio mokykloje.

Vaikai gauna ir bendrą lavinimą. Gelgaudiškio dvare mažiems vaikams yra įsteigtas vaikų darželis. Vienoje ir antroje prieglaudoje yra pradedamosios mokyklos 2 komplektų, 4 skyrių. 30 vaikų lanko vidurinę mokyklą ir gimnaziją nuo I ligi V klasės. Žodžiu, Komitetas daro visa, kad tie likimo nubausti vaikučiai turėtų galimybės tapti naudingais Lietuvai žmonėmis, pilnoje to žodžio prasmėje.

Šale darbo, surišto su prieglaudų ir amatų mokyklos veikimu, Komitetui teko ir tenka atlikti ir kitas visuomenės ir kulturos darbas. Komitetas, kaipo toks, 1921 m. dalyvavo Tarptautiniame Vaikų Gelbėjimo Kongrese Stockholme, iš kurio dalyvavimo buvo daug materialės ir ypač moralės reikšmės visai Lietuvai. Kauno prieglauda 1921 metais dalyvavo visos valstybės prieglaudų vaikų dirbinių parodoje, viso dalyvavo 15 prieglaudų ir vienas-trečiadalis visų eksponatų buvo Liet. Mot. Globos K-to prieglaudų dirbiniai, ir tai buvo geriausie parodoje dirbiniai. Tais pat metais dalyvavo Lietuvos Profesinės Mokytojų Sąjungos mokslo priemonių parodoje ir 1922 m. Lietuvos žemės ukio ir pramonės parodoje, kurioje Kauno prieglauda gavo pagyrimo lakštą pirmo laipsnio už savo darbus.

Komiteto lėšas sudaro: narių mokesnis, pelnas nuo įvairių balių, koncertų, rinkliavų ir valdžios pašelpos. Nuo pradžios veikimo ligi 1920 m. 1 lapkričio buvo pajamų 254,046 auks. 64 sk., išlaidų 246,544 auks. 87 sk. Nuo 1920 m. lapkričio 1 dienos ligi 1921 metų gruodžio 31 dienos pajamų buvo 892,959 auks. 78 s. išlaidų 868,578 auks. 26 sk. 1922 m. dar apyskaitos nepadarytos, bet maž daug pajamų bus arti 3,000,000 auks. ir 15,000 litų. Iš jų išleista amatų mokyklos patobulinimui 400,000 auks., kiti prieglaudų išlaikymui.

Šiandie Komiteto prieglaudose yra 200 vaikų. Perėjo per Komiteto prieglaudas 350 vaikų. Narių Komitetas turi: garbės narių 5, tikrų 120 ir narių šelpėjų 60.

Bostoniečių Atst. Laiškas

Kaunas. Gruodžio 14, 1922 m.

"Sandaros Redakcijai,
So. Boston, Mass.

Gerbiamieji:

Prisiunčiu tamistai įstatus "Lietuvos ir Amerikos Lietuvių Susiartinimo Draugijos," kurie buvo priimti steigėjų tos draugijos ir komiteto iš amerikiečių suvažiavimo, kuris buvo išrinktas lapkričio 25 dieną, tai yra amerikiečių Suvažiavimo išrinktasis Komitetas pavedė visą tolimesnį iš suvažiavimo veikimą minėtai dr-jai ir taip pat visas komitetas tapo nariais draugijos. (Skaitytojas ras šiuos įstatymus pereitoj "S." ant 6 pusl.)

Šis susirinkimas buvo šauktas per laiškus ant gruodžio 13 dienos. Atsilankė nelabai skaitlingai į susirinkimą turbuti dėlto, kad skubokai buvo sušauktas ir iš tolimesnių Lietuvos dalių atstovai nesuspėjo atvykti, bet susirinkime dalyvavo gana žymių veikėjų. Komitetas buvo išrinktas iš sekančių asmenų: Sleževičius, profesorius Žemaitis, K. Norkus, Račkauskas, Strimaitis. Kandidatais tapo Dr. Vencius, Karsokas ir keli kiti.

Šiame susivažiavime buvo pakeisti kaikurie įstatai, narių mokestis, kaip tai vietoje auksinų reikės mokėti 12 litų metams ir labdarybės nariu taps tas, kas užsimokės 50 dolerių arba 500 litų.

Draugijos vardas taipgi buvo svarstomas, kad pakeitus į trumpesnį, bet nebuvo sutarta tinkamesnio ir todėl atidėta iki kitam suvažiavimui.

Taipgi buvo išrinkta pora organizatorius Przibuliauskis ir Domkus, kurie važinės po visas apielinkes Šiaulių, Telšių ir Mažeikių apskričių. Abu minėti organizatoriai yra Tryškiečiai, kurie buvo išrinkti. Tryškiuose amerikiečių susirinkime kur dalyvavo apie 200 žmonių. Vienas iš tų atstovų turintis lenkišką pavardę: Przibuliauskis. Yra sunus Lazdynų Pelėdos labai gabus jaunas vyras ir nėra abejonės, kad mokės sudaryt daug naujų amerikiečių kuopų.

Todėl jeigu mes, amerikiečiai lietuviai norime grįžti Lietuvon ir rasti musų interesus apsaugotus, turim remti šią draugiją, įstodami josios nariais, ir kad sekantis amerikiečių suvažiavimas Lietuvoje turėtų kelius šimtus kuopų po visą Lietuvą ir Ameriką ir tada bendrai sudaryti musų reikalavimus iš Lietuvos valdžios, kad visi įstatymai taikomi amerikiečiams butų labui Lietuvos ir Amerikos lietuvių.

A. Ivaškevičius.

P. S. Žinoma, tokia draugija, kaip "Lietuvos ir Amerikos Lietuvių Susiartinimo Dr-ja," turės daryti žygį susijungti su Lietuvos Piliečių Sąjunga Amerikoje ir bendrai išvien veikti, kad apsaugojus Amerikos lietuvių interesus Lietuvoje ir taipgi kad tokie atstovai atvykę Amerikon, kaip p. Čarneckis, negalėtų sauvaliauti ir demoralizuoti lietuvių vienybę Amerikoje.

ATSIŠAUKIMAS.

Jieškau gerų žmonių, kas mane našlaitę atjaustų. Esu jaunutė lietuvaitė 15 metų amžiaus. Didelio vargo turėjau, kol paaugau. Maloniai meldžiu gerų Amerikos lietuvių siųsti man laikraščių ir knygų. Kiekviena gauta dovana — brangi, už ką busiu labai dėkinga. Kaip malonu skaityti tolimoj Amerikoj leidžiamų lietuviškų laikraščių ir knygų.

Atgys mano našlaitės nuvarginta krutinė.

Steputė Bėliauskytė.

Malonėkite siųsti per mano globėją šiuo antrašu: Lithuania, Panevėžys, Smelynės gatvė, buvusio Chmelevskio sodne darželėje, Barborai Rastauskienei, įduot Steputei Bėliauskytei.

T. M. D. Reikalai.

Visus raštus, korespondencijas ir straipsnius TMD. reikalais reikia siųsti redaktoriaus V. Širvydo, 198 Grand St., Brooklyn, N. Y. vardu ir adresu.

REDAKCIJOS PASTABOS.

Literatinės Komisijos pirmininkas, V. K. Račkauskas jau grįžo iš Lietuvos, kur buvo įvairiais reikalais nuvažiavęs. Jis sykiu buvo Centro Valdybos prašomas pasirupinti apie nekurius TMD. reikalus, apie kuriuos buvo minėta aname keleto valdybos narių pasitarime, protokolas, kurio tilpo jau organe. Tikimės, kad neužilgo galėsime plačiau pranešti kas tapo nuveikta, arba kas manoma veikti.

Didžiuma TMD. valdybos narių dalyvaus busiančiame Sandaros Seime Pittsburge ir, gali buti, prie progos galės sueiti ir pasitarti asmeniškai apie Draugijos reikalus.

Neužilgo bus atspausdinta Centro Iždininko atskaita už paskutinį bernainį 1922 metų, iš kurios matysite kaip TMD. stovi pinigiškai. Centro Sekretorius, beabejo pateiks raportą ir apie narių stovį Draugijoje. Labai linksma matyti, kad tveriasi naujos kuopos, senos atgyja, daugiau narių rašosi, ir taip toliau. Daugiausia vis per pasidarbavimą senų TMD. mylinčių narių. Jiems į pagelbą turėtų ateiti jaunesnieji, kurie turi daugiau jaunos energijos. Darbų turime daug, o darbininkų maža. Taigi kiekvieno, kuris gali, yra pareiga pagelbėti. Pavyzdžiu, konstitucijoje yra sakoma, kad galima vartoti nekuriuos pinigus iš iždo stipendijoms moksleiviams. Lietuvos valdžia pati budama biedna vis dėlto leidžia, nors ir su dideliais trukumais, į mokslą daug lietuvių jaunuomenės. Jiems teikiama stipendijos. Ar mes negalėtume jai pagelbėti bent kiek? Tuomi augintume skaičių musų inteligentijos, kuri vėliaus butų vadas ir patarėjas lietuvių tautai. Tam dalykui reikia pinigų, kurie pas mus jokiu kitokiu budu neateis kaip tiktai per narių duokles ir aukas. Prirašykime kiek galėdami narių, tuomet ir mums bus lengviau dirbti, gausime ir daugiau naudos, sykiu turėsime ir daugiau galios pagelbėti abelnos apšvietos kėlimui čia ir Lietuvoje.

Visos kuopos privalėtų turėti savo mitingus šiame mėnesyje, išrinkti valdybas ir surinkti iš narių duokles už 1923 metus, bei pasiusti Centro raštininkui: J. Sekys, 101 Oak St., Lawrence, Mass. To nepamirškite! Beto, kur tik galite, rengkite vasarą išvažiavimus, o pavasarį teatrus, arba prakalbas. Tuomi gausite išsigarsinimo tarp liaudies. Kai kur gal nepavyks, bet lai tas nenupuldo dvasios, kadangi jau senai miegame ir musų didžiuma visuomenės užmiršo.

Kai kurios kuopos turi, gali buti, knygų, užsilikusių neišdalintų nariams. Kam jas pelinti šėpose, ar kitur? Praneškite į organą, kurio nueina ir į Lietuvą ir iš tenai atsišauks kas nors, kuriam tos knygos labai ir labai butų reikalingos. Ypač duokite jų mokslus einančiai jaunuomenei.

Iš korespondencijų matote, kad pradėjo krutėti ir labiausia kruta sekančios TMD. kuopos: Racine, Wis., Central Brooklyn, N. Y., Cleveland, Ohio (kur rengiasi pastatyti didelį istorišką veikalą "Juozapas ir Zelbora"), Union City, Conn., ir kitur. Kai kur pavyksta, kai kur ne. Visuomenė abelnai yra atšalusi nuo kulturos darbų. Bet jau ji atsipeikėja nuo visokių partijinių propagandų ir kerštavimų. Todėl nereikia pamesti dvasios, tik darbuotis toliau, o pasekmių bus.

TURĖTŲ BUTI GANA SKALDYMOSI.

Musų visuomenė taip bjra ir skaldosi, kad kitados net baugu darosi: begu susirinks kada nors vėl į gyvą ir sveiką kuną lietuvių tautos. Kiek mes turime grupių ir partijų partijėlių! Kas veikėjas tai galva, nesiskaitanti su kitais. Dabar, matyti, ta skaldymosi liga užsikrėtė ir moterįs, kurios ikšiol visuomenės darbuose dirba drauge su vyrais. Pavyzdžiu, TMD. kune atsirado nauja kuopa — kuopa susidedanti grynai iš moterų. Nežinia jos vyrus ar priims prie savęs ar ne, bet Bostone, regis, yra Sandaros kuopa, irgi vienų moterų, kuri vyrų neįsileidžia. Man regis, kad Chicagoje girdėti apie moterų kuopą SLA., kuri susitvėrusi gana senai. O priskaičius katalikių moterų Susivienyjimą ir komunisčių, gausime visą vaizdą užsikrėtimo.

Kulturos darbe, regis, neturėtų buti jokių susidalinimų pagal lytis. Moksle sykiu dirba ir moteris ir vyras ir netveria sau atskirų grupių ir mokslo draugijų. Tai yra bendras darbas. Beto tokis skaldymas lyg nusideda kooperatimo principams: visados smagiau yra dirbti žmonėms bendrai, prie to visi išmintingesnieji galvočiai žmoniją kviečia. Jei visur moterys ims skirtis nuo TMD. kuopų ir tverti savas — aš nemanau, kad tai išeitų Draugijos naudai. Gali buti, kad nekuriom moterim ir nusibodo laukti kol vyrai sutvarkys TMD. reikalaujančią energiškų spėkų ir pasišventusio darbo jau kelinti metai. Todėl jos ir tveria savo kuopas, per kurias tikisi daugiau pasidarbuoti Draugijai ir lietuvių tautos kulturai. Jei tokie jų tikslai, tai jie pagirtini ir sektini. Bet tik laikinai. Kuomet vyrai susigėdys ir patys ims geriau darbuotis, labiau kritiškai žiurėti į TMD. darbus ir padėtį bei ateities plenus — tada moterų kuopos ir vyrų kuopos turėtų sykiu dirbti, idant prie TMD. priklausytų kiekvienas padorus lietuvis, mylįs geras knygas, savo kalbą, ir trokštąs apšvietos. **V. Širvydas.**

ARITMETIKOS . VADOVĖLIO REIKALE.

Aš sutinku tverti prie TMD. Aritmetikos Fondą, arba leisti minėtą vadovėlį prenumeratos keliu. Leidžiant "Aritmetiką" prenumeratos keliu, man rodos, nesunku gauti atsakantis skaičius prenumeratorių; taip, kad susidarytų ganėtina suma pinigų išleidimui aritmetikos vadovėlio.

Atsiekimui viso to, Centro valdyba turėtų pagaminti atatinkamų atsišaukimų į laikraščius, draugijas, kliubus ir pavienius asmenis, kad parinktų prenumeratos išleidimui aritmetikos vadovėlio. Man rodos reikėtų aplankyti visus lietuviškus biznierius, kuriems labiausia yra reikalinga rokundos; tai jie su mielu noru užsisakys savo reikalui, nes jie be aritmetikos negali apsieiti savo biznyje. TMD. kuopos ir pavieniai nariai turėtų suremti pečiais, kad tas darbas eitų kuo smarkiausiai, nes tai yra neatbutinas reikalas turėti lietuviams pilną aritmetikos vadovėlį, kitaip mus gudresni vis skriaus.

Mokestis už prenumeratą galėtų buti $1 ar kiek daugiau pagal centro nuožiurą ir apskaitliavimą kaštų surištų su leidimu minėto vadovėlio.

Aritmetika turėtų buti kogeriausia, kokia yra galima pagaminti; ar tai išversti iš anglų kalbos. Aritmetika turėtų buti pritaikinta prie Amerikos ir Lietuvos reikalavimų kaip tai: svarsčių ir mierų, ir tam panašiai; turėtų buti beto pilnai apdaryta drobės viršais.

Taigi nariai ir narės TMD., skleiskime apšviettą ir susipratimą tarpe mažiau susipratusių lietuvių. Mokykimės ir kitus mokykime. Kalbinkime kiek galėdami kitus, kad prigulėtų į taip garbingą draugiją kaip TMD.

J. D. Dangveckas.

KAS VEIKIAMA KUOPOSE.

Racine, Wis., gruodžio 27 d. 1922 m. TMD. 121 kuopa gruodžio 25 d., Kalėdose, 2 v. po pietų, Dania Hall, buvo suruošusi perstatymą operetės Adomas ir Jieva, ir koncertą. Artistai buvo pakviestti iš Chicagos, po vadovyste p. Kvedaro. Dainos ir pats perstatymas atlikta gerai; artistus publika apdovanojo aplodismentais. Pasekmės finansiškai —mažos, bet dailės atžvilgiu neįkainuojamos, nes Ralino lietuviai dar pirmu syk matė lošiant operetę. Čionai daug lošta veikakalų, dramų ir komedijų, bet operetėms kelią pramynė pirmieji tėvai "Adomas ir Jieva" (pagal išsireiškimo p. Kvedaro), tik reikia apgailėti, kad tiek mažai susirenka į tokius svarbius parengimus. Lietuviai eina lyg ko bijodami ir tokiu savo elgėsiu dailėje dirbančius darbininkus neatjaučia. Vieni daro iš nežinojimo, kiti pildo ožio užsispyrimą. Katalikai po lenkbernio vardu šv. Kazimiero, dažinoję, kad TMD. užkvietė gerb. tėvus "Adomą ir Jievą," skubotai užkenkimui suruošė Kalėdų dienoje balių naudai parapijos, arba kiauram kunigų maišui. Iš vardo vadinasi dar katalikais, bet užgimusiam mažyčiam kudikėliui Jėzui ramumo neduoda: trenkia, užia, žviegia, ragaudami baltakę. Atrodo it tie patys piktieji!

Pirm pradėsiant programą M. Kasparaitis skaito trumpą paskaitą apie TMD. kilnius tikslus ir didžius nuveiktus darbus, susirinkusius kvietė prisidėti prie apšvietos platinimo. Prisirašė šios garbės vertos ypatos: Marė Sadauskienė, Heronimas Mockus, John Gray, Ona Šimenienė ir Malžinskas. Viso penki nariai. Kiti pasižadėjo prieš Naujus Metus prisirašyti.

Chicagiečiai aktoriai po vadovyste p. Kvedaro davė garbės žodį, kad trumpoje ateityje atvyks prie mus vėl palinksminti dar su didesniu buriu dainininkų. Dėkingi esame p. Kvedarui už tokį mums prielankumą. Mes kitą syk stengsimės pilnai tamstoms atlyginti.

Visą tą naudingą ir nelengvą priruošimo darbą atliko piliečiai Juozas Dukshas ir J. Balčaitis, kuriems dar apart paties darbo prisirengimo prisiėjo ir iškaščių panešti. Tikrai verti pagarbos tiedu broliai už tokį didį pasidarbavimą. Mes už tai ne be reikalo džiaugiamės tais draugais. Linksma prisiminti, kad mus 121 kuopa didyn narių skaitliumi auga ir veikime pradeda rodyti gyvumą.

M. Kasparaitis.

"GYDYTOJAS"

Nesivėluok atnaujint prenumeratą "GYDYTOJU!"

Ne vienas naujas skaitytojas praeitais metais gailėjosi netekęs užpakalinių numerių "Gydytojo." — Gailėsis ir tamsta.

"Gydytojas" šiais 1923 metais paįvairintas turiniu, pasidarys gale metų didele "Sveikatos Knyga." Kitos tokios jai lygios knygos nebus.

Įdėk kopertan $1.00 ir adresuok štai kaip:

"GYDYTOJAS"
3310 So. Halsted Street,
Chicago, Ill.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

H. CABITT.
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

Pakirpti plaukai ir pleiskanos nėra maoni kombinacija. Tos nešvarios baltos pleiskanų lupynos sunaikina gražiausius kiekveno plaukus.

Ruffles

yra mirtinu priešu pleiskanų. Tik kelis kartus panaudojus jas iš galvos visiškai pranyks pleiskonos. Palaikymui sveikos galvos odos ir gražių žvilgančių plaukų, naudokit *Ruffles.*

Kaina 65 centai aptiekose, arba už 75 centus prisiunčiame tiesiai iš labaratorijos.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St. Brooklyn, N. Y.

VIENYBĖ

DU-KART SAVAITINIS NEPRIKLAUSOMAS LAIKRAŠTIS.

Eina jau 36 metai. Tas rodo, kad savo turiniu ji žmones patenkina. Ir teisybė — joje telpa visad gyvi dienos straipsniai ir žinios, ir istorinių nuotikių aprašymai. Paskutiniu laiku tilpo:

"Mano Paskutinė Kova prieš Bolševikus," rašyta A. Kerenskio.
"Mirties Vamzdelis", Detektyvo apysaka.
"Žvaigždžių Sistema prof. Šukerto.
"Parsikvietė" Rudyardo Kiplingo apysaka.

Kiekviename numeryj yra ko įdomaus. Jei nematei "Vienybės" prisiųsk adresą, ir gausi numerį pažiurėjimui. Kaina metams $3.50, keturiems mėnesiams — $1.00.

"VIENYBĖ"
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

SKAITYKITE "DIRVĄ"

"DIRVA" YRA PIGIAUSIAS IŠ DIDŽIŲJŲ (8 PUSL.) SAVAITINIŲ LAIKRAŠČIŲ!!!

Suv. Valstijose metams	$2.00
Pusei metų	$1.00
Kanadoje metams	$2.50
Pusei metų	$1.25
Lietuvoje ir kitur metams	$3.00
Pusei metų	$1.50

Reikalaukit kopijos pažiurėjimui — siunčiama visiems dovanai. Reikalaukit "Dirvos" Katalogų.

"DIRVA"
7907 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

SUSIVIENIJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI $500,000.00.

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta $248,587.80 pomirtinių. Pašalpų išmokėta $247,687.15.

SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvynę" dovanai. ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

Pomirtinės skyriai — $150, 300, 600 ir 1,000.

Pašalpos skyriai — $6.00, 9.00, ir 12.00 į sąvaitę.

Dėl platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

NAUJIENOS

Pirmas didžiausias ir geriausias dienraštis pasaulyje.
NAUJIENAS leidžia darbo žmonės darbo žmonėms.
NAUJIENŲ Metinė Biznio Knyga ir Almanakas, 1923 m. su 20,000 informacijomis DYKAI tiems, kurie užsiprenumeruos NAUJIENAS.
NAUJIENŲ kaina metams Amerikoje $7.00. Lietuvoje $8.00.

NAUJIENOS
1739 S. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

Kur Gauti "Sandara"

Pavienius num. galima gauti kožną savaitę už 5 centus, sekančiose

BRIDGEPORT, CONN.
H. Slavin, 24 Railroad Ave.
CLEVELAND, OHIO.
"Dirva", 7907 Superior Ave.
P. A. Szukys, 2345 St. Clair Ave.
CHICAGO, ILL.
J. B. Aglinskas, 3238 S. Halsted St.
Dr. K. Drangelis % Venta Drug Store 4101 S. Francisco Ave.,
V. J. Andriulis, 2041 S. Ruble St.
F. A. Juozapaitis, 4559 S. Hermitage Ave,
MONTELLO, MASS.
D. Kella, 9 Aarthur St.
A. M. Lanška, 672 N. Main St.
Boston Sales Co. 678 Main St.
NEW HAVEN, CONN.
K. Makarevičius, 255 Wallace St.
LAWRENCE, MASS.
J. J. Urbszo & Co. 101 Oak St.
Lithuanian Sales Corp., 70 Lawrence St.
BROOKLYN, N. Y.
J. Pasniewsky, 87 Grand St.
"Vienybė" P. Co., 193 Grand St.
BOSTON 16, MASS.
J. B. Reinetz, 84 Salem St.

Ligoniai Kurie Sergate

Reumatu, Dusuliu (Ashma). Nervų liga, širdies liga, nuomariu, veneriškomis ligomis ir tt. Visų ligų nemiiu, bet bile ligą turi, ar kas tavo šeimynoje turi, nuo didžiausios ligos ki mažiausiai; galite duoti antrašą, gausite rodas ir receptus dykai. Įdėk už du centu stampą ir gerą antrašą. Dabar geras laikas, vasara ir tiktai šitam laike jus patys save namie pagydysite. Bandykite naminio gydymo —patys sau. Čia turite progą su gvarantavimu, bile tik jus tą darysite — pasveiksite. Rašykite pas:

ALEX R. SALVIS
P. O. BOX 96 Dalas, Pa.

Pr. Žyvatas

Parduodu laivakortes, geriausių laivų kompanijų. Perku ir parduodu namus ir farmas (Real Estate). Apdraudžiu nuo ugnies namus, automobilius ir tt.
OFISO ADRESAS:
1836 N. Main St.,
Scranton, Pa.

Oregon 3995-M.
Dr. Igaitas Stanius
1210 S. Broad St.
Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras, ir Chirurgas.
Valandos: Nuo 9 iki 11 A. M. nuo 2 iki 4 P. M. nuo 7 iki 8 P. M. Nedėliomis nuo 10 iki 3 P. M.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Dr. Tessmer

DENTISTAS
306 Main St., Worcester, Mass. viršuj "Iver Johnson" krautuve
Patyręs dentistas prieinamos kainos. Atdara 9 A. M. iki 6 P.M. Nedėliomis 11 iki 12 P,M, Tel. 3310 Park.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H.S. Stone O.D.
Akių Specijalistas
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatvių South Boston.

Vietos Žinios.

"GYVENIMO VERPETE" SCENOJE.

Sausio 13 d. Sandaros 7 kuopa statė scenoje Bl. Kadagučio penkių veiksmų dramą, "Gyvenimo Verpete."

Publikos atsilankė neperdaugiausiai. Priežastis ta turbut bus, viena, tai šaltas oras, o antra tai, kad So. Bostone, kiek man yra žinoma, jau trečiu kartu tas veikalas buvo statoma. O musų publika jei jau kartą veikalą matė, tai ir užtenka, visai nežiurint kas loštų. O tame tai ir yra didelė klaida. Veikalą matyt vieną kart neužtenka, žinoma jeigu yra proga, o ypač kuomet skirtingi artistai lošia: viena, kad kuo daugiau veikalą matai, klausaisi, tuo daugiau tame surandi kulturiniai-dvasinio peno, o antra, tai svarbu kaip kas atlieka savo užduotis.

Aš-gi viršminėtą veikalą turėjau progą matyti net ketvirtą kartą, ir, prisilaikydamas šventos teisybės, turių pripažint, kad šį kartą buvo geriausiai pastatytas — visiškai gerai.

Rolėse dalyvavo šios ypatos: Antanas Bružas, pasiturintis lietuvis smuklininkas, St. Mockus; Jieva, jo žmona, Marė Podeliutė; Petras, jų sunus piešėjas-dailininkas, Nadas Rastenis; Jurgis Vaitkus, beturtis lietuvis, K. J. Paulauskas; Magdė, jo žmona, p-nia Palubeckienė; Agutė, Vaitkaus pirmos pačios duktė, Zuzana Neveckienė; Jonas Tampsonas, Amerikonas, didelių dirbtuvių savininkas, Andrius Juodgudis; Dr. Juozas Kalnaitis, gerai pasiturintis Petro draugas, Adomas Mockevičius; Ona Šimkiutė, busimoji Dr. Kalnaičio sužieduotinė, Marė Podeliutė; Pranas Burns, turtingas Amerikietis, Andrius Juodgudis; Marė jo duktė, Zuzana Neveckienė; Vincas Bradley, atstovas Tarptautinės Spaudos Sindikato, St. Mockus.

Kaip matote iš paskelbtų vardų, — net keturi artistai turėjo po dvi roles. Žinoma, butų daug įvairiau, kad kiekvienai rolei butų atskiras artistas, bet gal tuomet nebutų išpildytos taip gerai kaip dabar. O antra, tai kad lengviaus butų pastatyti ir kitose kolionijose. Linkėtina kogeriausių pasekmių, ir patartina publikai nepraleist progos, jeigu kur butų statoma viršminėtas veikalas. Bravo 7 kuopos artistai! Geistina butų jums trumpoj ateityj ir vėl matyt scenoje. Su šiuo pasirodymu jus užsitarnavote didelį garbės vainiką, iš kurio jums visiems priklauso po dailiąją rožytę; bet pats vainikas jus patys žinote kam priklauso... Mano nuomone — Petrui su Agute.

M-kų Matas.

IŠ METINIO SUSIRINKIMO A. L. T. SANDAROS 7 KP,

Sausio 10 d. kuopa turėjo susirinkimą, kuris buvo pilnas gyvumo ir pas narius matėsi noro ir energijos darbuotis auginimui musų brangios organizacijos. 1923 metų kuopos valdyba: V. Jankauskas prezidentas, viceprez. A. Juodgudis, protokolų rašt. J. Nauburis, finansų rašt. S. Mockus, kasierius S. Jokubauskas, tvarkos prižiurėtojas J. Bulskis, organizatorius J. Palaima, korespondentas S. Mockus.

Išrinkta Teatro komisija: V. Jankauskas, A. Juodgudis.

Padaryta tuzinas įnešimų Seimui. Delegatas išrinktas į Sandaros Seimą St. Mockus.

Nutarta duoti mandatus nuo kuopos V. J. Šliakiui ir K. Paulauskui.

Nutarta rengti apvaikščiojimą 5 metų Lietuvos Nepriklausomybės 1923 m. vasario 16 dieną.

Susirinkime buvo atsilankiusios moterų kuopos pirmininkė ir raštininkė.

Korespondentas.

KRIAUČIŲ BALIUS.

Amalgamated Clothing Workers of America 149 skyrius (liet. skyrius) rengia balių, kuris bus Užgavėnių vakare, vasario 13 d. 1923 m., Lietuvių Svetainėje, kampas E ir Silver St. So. Boston, Mass. Prasidės 7:30 v. v. ir trauksis iki 1 valandai ryto. Jaunieji ir senieji esat užkviečiami atsilankyti, nes grieš pilna unijos orkestra visokius naujos mados šokius.

Rengėjai.

NEWARK, N. J.

Gerbiamieji 19 kuopos nariai! nepraleiskite šito svarbaus Sandaros 19 kuopos susirinkimo, kuris bus sausio 21 d. 1923 m. 2 valandą po pietų (ateinantį nedėldienį), nes turime labai svarbių reikalų aptarimui, nes jau seniai neturėjome skaitlingų susirinkimų, daug yra kuopos reikalų nesutvarkytų.

Rašt. **M. Dvoreckas.**

LIETUVOS ŽINIOS.

IŠ KLAIPĖDOS KRAŠTO.

E. KLAIPĖDA. Pastaruoju metu nežinomi piktadariai pradėjo deginti Ragainės, Isrutės, Gerdavos ir kitų apskričių dvarus ir didesniuosius ukius. Padegėjų jau pasirodė ir apie Pilkalnę bei Stalupėnus. Tai esąs Rytprusių komunistų partijos darbas.

Gruodžio 6 d. Priekulėje buvo "Prusu Lietuvių Susivienyjimo" susirinkimas. Karšta prakalba jį atidarė p. Naujokas. Po jo kalbėjo pp. Lėbartas ir Brakas. P. Lėbartas papasakojo apie kelionę Paryžiun ir apie Kraus'o bei kitų "freištatininkų" klastingumą ir pasidavimą lenkams. Be to kalbėtojas ragino kogreičiausiai pasirašyti už prisijungimą prie Lietuvos. P. Brakas labai aiškiai nupiešė lenkų nepastovumą ir nurodė į didelį pavojų, jei lenkai Klaipėdos krašte įsigalėtų. Baigdamas jisai pasakė: "Niekam verta ta tauta, kuri neužsistoja už savo garbę."

Susirinkimas, kuris buvo labai skaitlingas, visiems trims kalbėtojams širdingiausiai pritarė ir, pasibaigus kalboms, skubinosi pasirašyti prieš "freistatą" ir prieš imperialistus lenkus.

E. KLAIPĖDA. Pastaruoju metu Klaipėdos krašte vagystės ir plėšimai eina dažnyn. Susidariusios iš 20 ir daugiau vyrų bandos užpuola malunus, dvarus, didesniuosius ukius ir, nevengdami net policijos, viską pasigrobę išsiveža. Spėjama, kad tai daro vietos bedarbiai. kurie neturėdami kur dingti ir bijodami bado virsta vagimis. Be to, "freištatininkai" sau pagelbon daug esą prisikvietę iš Vokietijos daug smulkių valkatų, kurie taip pat prisideda prie tų plėšimų.

Lapkričio 28 d. laukininkystės kamera nutarė Klaipėdos krašte 1922—1923 m. žemės mokestį pakelti 400 nuoš.

Gruodžio 10 d. buvo Kintų jaunimo draugijos "Rutos" posėdis. Nutarta per Kalėdas surengti vakarėlį.

Nuo gruodžio 15 d. Klaipėdos krašte ant paprasto vietos laiško pašto ženklas reikia lipdyti už 25 markes, o ant atvirutės už 15 markių. Išsiunčiant užsienin paprasto laiško bei atvirutės ženklas kainuoja du kart tiek, t. y. 50 ir 30 markių.

("Prusų Liet. Balsas.")

TRAKTIERIAI.

Ek. ŠILALĖ, Taurag. apskr. Valsčiaus taryba nutarė traktieriams leidimų niekam nebeduoti, bet vieną traktierį imti laikyti pačiai valsčiaus savivaldybei. Nutarimui įvykinti išrinkta komisija, į kurią pateko ir "Blaivybės" skyriaus atstovas St. Balčytis. Bet dabar komisija nebesusitaria: "Blaivybės" atstovas reikalauja, kad pardavėjui butų duodama sutartą algą, o ne nuošimtis nuo pelno, nes šiaip išeitų, kad savivaldybė stengiasi uoliai girdyti žmones. Kiti komisijos nariai nenori su tuo sutikti, jieškodami savivaldybei kodaugiausia pelno.

DUOKIT ŽEMĘ BEŽEMIAMS.

KALTINĖNŲ valsč. Tauragės apskr. yra dvaras Leonarpolis dvarininko Volmerio. To pavyzdingo dvarininko iki šiam laikui laukuose stovi keliolika dešimtinių nupiautų avižų, nepiautų žirnių, nupiautų dobilų ir gerokai nekastų bulvių. Mat, tas dvarininkas su savo įgaliotiniu nenorėjo mokėt atsakančiai darbininkams už darbą, o pusdykiai nieks nenorėjo dirbt, taip ir pasiliko nesuvalyta.

Kad savo apsileidimu toks dvarininkas nejuokintų apylinkės žmonių, butų gera, kad žemę greiciau išdalytų bežemiams, palikus jam tiek kiek gali nudirbti.

ŠOKIAI!

A. L. T. Sandaros 7 kp. rengia šokius kas subatą, Sandaros salėje 327 E St., So. Boston, Mass. Kviečiame visus atsilankyti.

A. L. T. Sandaros 7 kp.

Paveikslai!

RAČIUNO PAVEIKSLAI IŠ LIETUVOS.
Visi Nauji Krutami Paveikslai iš 1922-rų metų.
Bus rodomi šiose vietose:

Ketvergo ir Pėtnyčios vakarais SAUSIO 18—19 dd. Parapijos Salėje, 20 Webster St., Montello, Mass.

Nedėlioje po pietų, 2:30 valandą SAUSIO 21 d., Congress Hall Teatre, 220 Broadway, Kampas C gatvės, So. Boston, Mass.

Nedėlios ir Panedėlio vakarais SAUSIO 21—22 dd. **Parapijos Salėje,432 Windsor St., Cambridge, Mass.**

Seredos vakare, SAUSIO 24 d. **Parapijos Salėje, Rogero St., Lowell, Mass.**

Nedėlios vakare SAUSIO 28 d. **Lietuvių Ukėsų Salėj, 41 Berkley gatvė, Lawrence, Mass.**

Parsiduoda čeverykų krautuvė

Viduryj miesto, geriausioj vietoj dėl biznio, apgyventoj lietuvių ir kitų tautų žmonių. Biznis išdirbtas per daugel metų.

Priežastis pardavimo: savininkas išvažiuoja į Lietuvą. Gera proga pirkti kam reikalinga.

A. P. KODIS.

377 W. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

Auksinė Proga

Klaipėdoj ir apielinkėse dabar galima pirkti namus ir ukes už stebėtinai žemas kainas, kaip tai: už kelis šimtus dolerių galima pirkti puikius namus mieste, o už porą tukstančių puiki ukė (dvaras). Kainos greitu laiku kils augštyn. Todėl, kurie norite naudotis šia proga, ar važiuosite Lietuvon ar ne, dabar yra laikas pasipelnyti.

Siųskite pinigus su nurodymu ką norite pirkti.

Taipgi yra gerų pirkimų Kaune ir kitose vietose Lietuvoje.

LIETUVIŲ AGENTURA Amerikoje su centraliu ofisu Bostone, savininkas ir perkelioliką metų vedėjas Real Estate agenturos, p. A. Ivaškevičius gerai apsipažinęs su vertėmis nejudinamo turto, dabar važinėdamas Lietuvoj atidarė skyrius Klaipėdoj, Kaune, ir kitose vietose dėl atsakančio patarnavimo Amerikiečiams pirkime namų, ukių ir biznių Lietuvoj, ir jau turi daug vietų ant pardavimo. Su visokiais reikalais kreipkitės į centralį ofisą šiuo antrašu:

LITHUANIAN AGENCY

361 W. Broadway, So. Boston, Mass.

KAM RUPI mus Lietuvos Tėvynės gynimo reikalai, kam brangi mus tėvų, brolių, seserų laisvės gynėja Lietuvos kariuomenė, tas tegul sau ir savo giminėms Lietuvoje užsisako 1923 metams sąvaitinį laikraštį

"KARYS"

į"KARYS" rašo ne tik Lietuvos kariuomenės reikalais, bet duoda daug žinių iš visos Lietuvos ir iš užsienio.
"KARYS" spausdina bendrai lavinančių raštų, kurie svarbu skaityti visiems besišviečiantiems.
"KARYJ" randasi Lietuvos kariuomenės paveikslų, reginių, įvairių apysakų, eilių ir tt.
"KARYS" vienintėlis Lietuvoje laikraštis, kuris rupinasi jaunuomenės kuno lavinimu ir paduoda daug sporto žinių iš Lietuvos ir užsienio. Sporto skyrių "Karyj" veda sportininkai — specialistai.
"KARYS" savo metiniams prenumeratoriams duoda dovanai priedą

KARIŲ KALENDORIUS 1923 M.

"KARIŲ KALENDORIUJE bus paduota daug specialių žinių.
"KARĮ" redaguoja kapitonas RUSECKAS, buvęs Steigiamojo Seimo narys.
"KARIO" kaina metams — 2 doleriu, pusei metų — 1 dol. 50c.
ADRESAS: Kaunas, Laisvės Alėja N. 12, "KARIO" Redakcija.
Amerikone! Pats užsisakyk ir savo giminėms Lietuvoje užsakyk mus Tėvynės gynėjų laikraštį "KARĮ!" Padarysi ir sau ir kitiems naudos!!.

Įžymiausiųjų mus kariuomenės dvasios pajiegų pastangomis bei darbais eina žymus dumėnesinis **Karo mokslo ir istorijos žurnalas**

"MUSŲ ŽINYNAS"

"MUSŲ ŽINYNE" bendradarbiauja mus žinomieji istorikai visuomenininkai kap. V. Biržiška, A. Janulaitis, Mažosios Lietuvos veikėjas Klaipėdiškis, majoras Ružancovas, ekonomistas bei publicistas kap. V. Steponaitis, psichologas profesorius Vabalas-Gudaitis ir karo mokslininkai bei karo publicistai: pulk. Betcheris, pulk. Bobinskis, gen. štabo karininkas Boleckis, karo valdin. Dineika, vyr. leit. Gabrys, majoras Laurinaitis, generolas Radus-Zenkevičius, majoras Ružancovas, majoras Škirpa, leitenantas Talliat-Kelpša ir daug kitų.
"MUSŲ ŽINYNE" duodamos visų Lietuvoje esančių knygų kritikos bei recenzijos, o taip pat paminima ir daugybė svetimomis kalbomis knygų, laikraščių ir tt.
"MUSŲ ŽINYNE" ligšiol išspausdinta daug įžymių originalių raštų iš musų istorijos, literaturos, visuomenės gyvenimo, mus kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės ir tt.
"MUSŲ ŽINYNAS" yra vienas rimčiausių mokslo žurnalų ne tik Lietuvoje, bet ir pasaulio literaturoj.
"MUSŲ ŽINYNA" redaguoja kapitonas Steponaitis, leidžia Karo Mokslo Skyrius.
Adresas: "MUSŲ ŽINYNAS," Karo Mokslo Skyrius, Laisvės Alėja 12 Nr. KAUNAS.

SO. BOSTON HARDWARE CO.

VISKO KAS TIK REIKALINGA DĖL NAMŲ REIKALAUKITE pas mus, nes pas mus galėsite gauti. Dabartiniu laiku parduosime žieminius įrankius kaip tai: stiklus, paipas, kaminus prie pečių ir visokius boilerius, viskas pigiausiomis kainomis. Tel. 167-W. So. Boston.

Savininkai PETRAS BOLYS ir JONAS KLIMAS.
317 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

LIETUVIS GRABORIUS

Šiuomi pranešu vietos ir apielinkės lietuviams, jog laidotuves aprupinu kogeriausiai ir už pigiausią kainą negu kiti. Į apielinkius miestukus važiuoju ir už tai nieko nerokuoju. Dieną ar naktį kreipkitės šiuom antrašu:

P. A. AKUNEVIČIUS
258 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
Office Tel. 381.
Gyvenimo Tel. 2024-J.

EXTRA! Real Estate Pardavimui.

Į Pieus Naujosios Anglijos visokios farmos, didelės ir mažos, ukės tabako, gyvulių auginimui arčiausiai pasaulio didžiausių marketų. Kurie norite apie farmas dasižinoti kreipkitės pas mane:

Domininkas Diskevičius
Lithuanian Sales Manager
The Home Co. Inc.
..55 Water St.
Torrington, Conn.

Nuvyk skausmą šalin! Raiškas petys, mešlungiškas traukymas muskulų, išnarytas sąnarys— visuomet yra draugais didelio Skausmo. Tačiau patrynus truputį

PAIN-EXPELLERIU

ant skaudamos vietos skausmas bus greitai pašalintas. **Pain-Expelleris ir skausmas yra mirtini priešai.** Nusipirkite jo bonką šiandien pas savo aptiekorių— kaina tik 35 ir 70c. Persitikrinkite, kad butų ant pakelio musų **Inkaro** vaisbaženklis. Neimkit pamėgzdžiojimų.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 South 4th St.
Brooklyn, N. Y.

AKIŲ SPECIALISTAS.

Silpnos **akys** sudaro didžiausią žmogui nelaimę. Ir kiek gyvenime beliktu vertės, jeigu akyse šviesa užgestų. Štai faktas: "Septyni žmonės iš dešimties turi dėvėti akinius." Ar jus tikrai žinote, kad jusų akys geros?

Jei akių silpnumas ar galvos skaudėjimas apsireiškia, kreipkitės į patyrusį akių specialistą

J. L. PAŠAKARNIS, O.D.
377a Broadway, cor. E St.,
So. Boston, Mass.
OFISO VALANDOS: 9 ryto iki 8 vakaro. Nedėliomis pagal sutartį.

Lietuvių Garage.

Parduodame visokius automobilius, dalis ir reikmenis (supples). Išrandavojame automobilius dėl pasivažinėjimo; ir užlaikome ekspertą mekaniką dėl sutaisymo mašinas.

PETRAS JAKIMAVIČIUS.
541 East Broadway,
South Boston, Mass.
Tel. So. Boston 51370.

Ofise Tel. S. B. 441
Residence W. Newton 1016-R.

LietuvysAdvokatas

Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.

FRANAS J. KALINAUSKAS,
414 Broadway, S. Boston, Mass.
(Virš Prekybos Bendrovės).

AR ŽINOTE KAD

žinomas senas biznierius

ANTANAS NAUIOKAITIS

208 West Fifth Street, South Boston, Mass,

ATIDARĖ visokių produktų krautuvę, kaip tai Mėsos Markėtą ir Grosernia. Kviečia visus apielinkės lietuvius kreiptis su pirkimu maisto ir kitų smulkmenų, čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavimą.

Tel. S. B. 2488.
DR. J.C. LANDŽIUS - SEYMOUR
Lietuvis Gydytojas.
Valandos 9-11 2-4 6-9.
506 Broadway,
SO. BOSTON, MASS.

Puiki Lietuviška

UŽEIGA

pas

ANTANĄ TAMULEVIČIŲ

300 Broadway, S. Boston Mass.